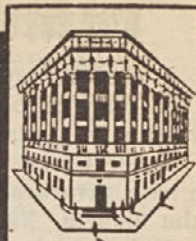

NAŠA MOČ

LIST ZA ČLANE VZAJEMNE ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI

Izhaja dvanaestkrat na leto. — Celoletna naročnina za člane Vzajemne zavarovalnice Din 1.—, za vse ostale Din 16.—.

Izdaja: Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva cesta 19, telefon 25-21 in 25-22.

LETNIK IV.

JANUAR 1939

ŠTEV. 1

Za našo stvar gre

(Razgovor ob zimskem večeru.)

Prizorišče: Soba pri imovitem posestniku Kotniku. Ob zgodnji večerni uri je. Prostorno sobo razsvetljuje kar moderen lestenec z električnimi žarnicami. Prijetno toplo je v izbi, ob okna pa udarja zimski vihar.

Osebe: Na zapečku sedi Kotnikova mati Mina. Mlada Kotnikova žena Manica sedi ob kolovratu in prede. Sam Kotnik čita pri mizi dnevnik. Kasneje vstopita še sosed Riebesell in zavarovalni potnik Lipnik.

Kotnik (čita glasno): »Vsa župnija svetega Martina se pretresena zbira ob mrtvaškem odru mladega očeta. Komaj 28-letni Vinko Koren je predsinoči naložil pri kamnoseku Reberniku nagrobni spomenik za svoje starše. Hotel ga je še zvečer pripeljati do svojega doma, da bi ga drugo jutro zapeljal na dobro uro oddaljeno pokopališče. Vsi so bili veseli, ko je lepo obdelan kamen ležal na mehkelem slamnatem ležišču na vozu. — »Varno vozi, Vinko, in zlasti v Klanecu pazi! Jutri zjutraj ob osmih se pa vidiva na pokopališču pri sv. Martinu,« je še zaklical mojster Rebernik in že je Vinko s težko naloženim parizarjem izginil za ovinkom, ob katerem se začne prosluli Klanec. Vinko je še pred Klanecem preizkusil zavoro in spustil coklo. Vse do srede Klanca je šlo lepo. Iz neznanega vzroka pa tu popusti zavora, močan nenaden pritisk na coklo odtrga verigo, za katero je bila cokla pritrjena. Očividno je to splašilo konja, da sta na ovinku nenadoma zavila na desno v strmino. Koren ju je skušal zadržati, obenem pa z lastnimi pleči podpreti voz, ki se je ob nenadnem zavoju močno nagnil. Toda bil je preslab. Gladek kamen je zdrsnil s spolzkega slamnatega ležišča in pokopal pod seboj Korena. Voz se ni prekučnil in konji so praznega sami pripeljali domov. Mlada Korenka ju je izpregla, ju postavila v hlev in jima dala sena. Mislila je, da nagrobnik pač še ni gotov, Vinko pa da se je spotoma ustavil pri kakem sosеду. To je vedela, da Vinko v gostilno ne zahaja. Vendar jo je obhajala neka težka slutnja. Ko se je pa že popolnoma zmrabilo, ni več zdržala. Stopila je po soseda Bendo, da jo je spremljal k mojstru Reberniku. Pošastno je zakajena leščerba metala svojo rdečkasto luč po blatnem Klanecu. Takrat sta zagledala grozen prizor: pod nagrobnikom je ležal Vinko. Iz ust mu je tekla še sveža kri in se grozotno mešala z blatno deževnico. Med obupnimi klici nesrečne Korenke je Benda odvalil težek kamen. Medtem ko z vseh strani prihiteli sosedi ter skušali pomagati Korehu. Bil pa je ves trud zaman. Koren je izdihnil. Vaščani so ga naložili na zasilna nosila in v turobnem sprevedu se je mrtvi Koren bližal

domu, kjer so ga nestrpnost pričakovali trije črvički: Milica, Mihec in komaj devet mesecev stari Jakec, ki pa je že dobro poznal ljubeznivega očko...«

Mina: »Kriste, usmili se jih!«

Manica: »Joj, če bi se nam kaj takega pripetilo, jaz bi obupala!«

Kotnik (nemirno pogleda ženo in nadaljuje): »Najhujše pri tej nesreči pa je, da je ostala družina brez strehe. Koren se je bil mlad oženil, ko je še delal v tovarni »Jeklo«. Trezen in varčen kakor je bil, si je bil prihranil toliko, da mu je posojilnica zaupala še potrebne denarje za nakup manjšega posestva. Komaj pred mesecem si je kupil še konje ter izdrazil prevoz pošte. S tem bi bil toliko zaslužil, da bi bil sčasoma igraje odplačal dolgove in zagotovil sebi in svojim varno streho. Obupana gleda mlada družina v negotovo bodočnost...«

Tu se zasliši copotanje iz veže, kakor da kdo otepa sneg. Vrata se burno odpro in vstopita Riebesell ter Lipnik.

Oba hkrati: »Dober večer vsem skupaj!«

Kotnik (samo pokima), **Manica** (rahlo): »Bog ga daj!« **Mina** (pa kot odsotna): »Sveti križ božji, stoj nam vedno ob strani!«

Lipnik nekam začuden sede.

Riebesell: »Kaj ste vsi jesih pili, ali pa misli morda kdo umreti, da se vsi tako skisano držite?«

Kotnik (pomoli prišlecema časopis. Oba hlastno čitata. Dočim postaja Lipnikov obraz med čitanjem vedno resnejši, se Riebesell drži vedno bolj posmehljivo).

Riebesell (odloži časopis): »Saj pravim! Kaj se takale revščina ženi! Sam nima nič, žena nič, oba skupaj pa le otroke in dolgove! Če bi bila vlada kaj prida, bi take zakone prepovedala.«

Lipnik (ga jezno ošvrkne): »Molči vendar in ne meči kamenja na grob, ki bi moral biti vsakomur v pomenit pouk. Kaj si pa ti imel, ko si se priklatil v naše kraje? Še našega jezika nisi znal. Kako je pa sedaj s teboj, nihče ne ve. Samo to vemo, da nimaš otrok in da nam vsem domačinom privoščiš sleherno nesrečo.«

Kotnik (zelo osorno): »Prav imaš, Lipnik! Takih sosedov nas Bog obvaruj! Kdor pozna uroke zoper rojstvo otrok, temu nič našega ne more biti sveto.«

Manica (kot da se je zbudila iz globokega premišljevanja): »Da, takle Koren je zaklad ne le za svojo družino, temveč za ves naš narod. On je bil podoba našega naroda, ki iz majhnosti z voljo in delom raste v veliko zgodovino.«

Kranj!

Iščemo agilnega in poštenega zastopnika za Kranj in okolico. V pošte pridejo le prošilci, ki so v okraju poznani in priljubljeni. Pismene ponudbe je poslati na: KARITAS, Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice.

NEVESTE! Vse za vašo opremo
steklo, porcelan in emaji, posodo
dobite najceneje pri tvrdki

»STAKLO«

B. TOBER, St. Vid nad Ljubljano - Telef. 734

Naše premoženje in naše rezerve oplajajo domače gospodarstvo, zato pričakujemo protiuslug domačih obrtnikov, trgovcev in industrijev pri oddaji zavarovanj!

Trebnje na Dolenjskem!

Iščemo agilnega in poštenega zastopnika za Trebnje in okolico. V pošte pridejo le prošilci, ki so v okraju poznani in priljubljeni. Pismene ponudbe je poslati na: KARITAS, Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice.

Poplačana radovednost. Bilo je za časa zadnjih volitev, ko so bili lepaki in razni napisi velika moda. Peter in Zoran jo mabata tako okoli polnoči proti domu. Na nekem stebru zapazita napis. Peter pravi Zoranu: »Splezaj na steber in prečitaj napis!« — Zoran poskuša, objema steber z rokami in nogami, a nikamor ne pride. — Poskusi še Peter. Njemu uspe in na stebru je čital: »Pozor! Sveže pobarvano!«

Novi modeli
za leto **1939**

POLJEDELSKI STROJI

IZDELUJEMO:

- mlatilnice
- slamoreznice
- reporeznice
- sadne mline
- stiskalnice
- gnojnice
- črpalke
- razpršilce
- itd. itd.

Pazite na ta znak!

A. KREM ZAR

Strojno podjetje

Ustanovlj. 1. 1909

ŠT. VID NAD LJUBLJANO

Telefon Ljubljana 705 Ček. račun 14.875

Zahtevajte ponudbo ali pa brezplačni obisk našega zastopnika!

Uvažno opozorilo

V okolici Ptuja se zopet pojavlja človek, ki se izdaja za »revizorja« Vzajemne zavarovalnice in skuša zanjo kasirati denar.

Večkrat smo že in ponovno opozarjamo vse naše zavarovance, naj nikar ne nasedajo takim ljudem. Naše zastopnike zavarovanci poveličini poznajo, poleg tega pa imajo vsi sodelavci našega zavoda izdane legitimacije. Nikomur drugemu ne zaupajte! Zahtevajte od vsakega, ki se zgleda pri vas zaradi zavarovanja, legitimacijo, ker za vsak primer, kjer zavarovaneec nasede sleparju, bo posledice nosil on sam. Pazite!

Med vojsko. Bilo je za časa velike ofenzive Avstrijcev. Prodrli so globoko v tujo zemljo in seveda na debelo kradli. Pa pride neka ženica k avstrijskemu častniku in tarna: »Usmilite se me! Vojaki kradejo in ropajo!« — Častnik: »Ali so vam vse odnesli?« — Ženica: »Ne!« — Častnik: »Potem se obrnite drugam, to niso bili moji vojaki!«

Javna zahvala

Podpisani Petrič Franc se na tem mestu javno zahvaljujem Vzajemni zavarovalnici odd. KARITAS, ki mi je izplačala po moji pokojni ženi Ani točno in vestno zavarovalno vsoto. Zato priporočam vsakomur najtopleje, da se zavaruje pri tem domačem zavodu, ki je res pravi in edini domači zavod, ki vestno izpolnjuje svojo dolžnost. Torej še enkrat se najlepše zahvaljujem KARITAS in ji bom vedno ostal zvest.

Petrič Franc,
Gradač v Beli Krajini.

**Vesel in blagoslovljen Božič
ter srečno novo leto**

želi tvrdka

BREGAR-KREK
LJUBLJANA

palača „Vzajemne zavarovalnice“

Na debelo! Moka - žito Na debelo!

Uganka. Ravnatelj pregleduje spis, ki mu ga je predložil pisar Ščuka. Ravnatelj najde napako in se zadere: »Dragi prijatelj, vi ste čisto naveden osel!« — Ščuka: »Oprostite, gospod ravnatelj, ali sem osel, ker sem vaš prijatelj, ali sem pa morda vaš prijatelj, ker sem osel?«

Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti! — velja za osebno, pa nič manj za gospodarsko gledanje!

Vesel Božič in zadovoljno novo leto

želi vsem svojim cenj. gostom

kavarna

VESEL

Palača Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani
Miklošičeva cesta

Stava. Kovač drži v roki razžarjen obroč. Hribar, ki z zanimanjem opazuje kovača, pravi: »Hm, to mora biti vročina!« — Kovač: »Ni sile. Daj mi kovača, pa ga obližnem!« — Hribar ne verjame, vendar seže v žep. Kovač kovača obliže, ga vtakne v žep in dobi stavo.

Lipnik: »Smrti ni bilo mogoče preprečiti, a gospodarsko nesrečo bi bilo mogoče zmanjšati. Vsako komaj dobro ustanovljeno gospodarstvo, ki propade, je v škodo vsemu narodu.«

Riebesell: »Hej, Lipnik, ali misliš nadaljevati? Saj vem, kam rineš s tako besedo. O zavarovanju boš spet govoril in pridigal. Pa seveda tudi, da je samo tvoja Vzajemna zavarovalnica edina čisto domača, poštena, pravična in solidna. Jaz pa pravim: Kaj naj ima majhen narod velikega? Vi morate gledati v veliki svet; tam je milijarda, kar je pri vas komaj dinar. Tako vašo »domačo« zavarovalnico pobše ena res velika mednarodna zavarovalnica, kadar jo hoče.«

Manica: »Ne govorite več! Morda imajo v velikem svetu res več denarja, a srca nimajo, za nas prav gotovo ne.«

Lipnik: »Čudim se ti, Riebesell, čemu se kot klop držiš naše »majhnosti«. Daj, pojdi v tisti veliki svet, ki ima tako malo kruha, da si ga prišel nam »majhnim« odjedat. Tak si, kot neke zavarovalnice, ki kriče, koliko imajo tam zunaj denarja, pa jim vendar sleherni naš dinar prav pride.«

Kotnik (je medtem napeto premišljeval): »Lipnik, prav imaš. Svojega se držimo. Veliki svet nam je vselej odjedal zemljo, jezik

in narodnost, pa bi nam rad še denar. — Ali tole sem mislil: Saj se je mogoče tudi za take primere, kot je Korenov, zavarovati, ne? Mislim, da ni treba prevažati ravno nagrobnik, da se ti kaj takega pripeti. Jaz vozim drva in seno, pa bi se nesreča prav tako lahko pripetila.«

Riebesell (brez besede izgine).

Lipnik: »Tako je, Kotnik, da se lahko zavaruješ za življenje, pa tudi za primer nezgode in smrti zaradi nezgode. — (Lipnik izvleče cenike in papirje. Vsi trije Kotnikovi napeto poslušajo. Mina zre ponosna na svojega pametnega sina, Manica pa si ganjena zaradi moževе skrbnosti otrne solzo.)

Lipnik: »Tako, tu podpiši! V nekaj dneh prejmeš življenjsko polico, ki ji bo priložena polica za primer smrti zaradi nezgode. Iz srca želim, da bi vam eno kot drugo bilo še dolgo vrsto let prihranjeno. Pa lahko noč!«

Vsi Kotnikovi: »Lahko noč in lepo bodi zahvaljen.«

Kotnik: »Dobro smo končali ta dan. Ze dolgo nisem tako dobro spal, kot bom nocoj. Čutim, da sem storil danes nekaj za našo stvar.«

Manica in Mina ga hvaležno pogledata. Nato vsi trije pokleknejo in iz njih prs prire goreča molitev...

Usodne posledice

Vedno pogosteje trga brezobzirna smrt človeška življenja nepričakovano iz poklica, iz družine. Le berimo nezgodno kroniko dnevnega časopisja! Ali ta ne govori dovolj glasno? In vendar ljudje tako malo mislijo na to. Nezgodna se lahko pripeti povsod, na cesti, v stanovanju, pri delu, pri vožnji itd. Nevarnosti, ki ogrožajo človeško življenje, se vedno bolj množe. Kot svinčen oblak visi nad našim življenjem zavest, da je ura, ko se bo treba ločiti s tega sveta, lahko že čisto blizu. Nepredvidena nenadna smrt zahteva vedno nove žrtve. Te žrtve so po večini še mlada življenja, od katerih je le prepogostokrat odvisno življenje celih družin. Proti temu ni nobenega učinkovitega zaščitnega sredstva. Smrti ne more nihče ustaviti na njenem zmogljivem pohodu.

Posledice nepričakovane, nenadne smrti so mnogokrat usodne za cele družine. Če umre nagle naravne smrti ali če se smrtno ponesreči družinski oče, ostane družina naenkrat brez hranilca. Smrti se ne more nihče izogniti. Ker ne veš, kdaj si na vrsti, moraš biti vedno pripravljen. Pripravljen moraš biti tako, da ne boš pustil svoje družine brez sredstev, če te smrt dohiti kadarkoli. To pa moreš storiti le s primernim zavarovanjem.

Nenadna, nepričakovana smrt povzroči poleg žalosti tudi nepričakovane gmotne težave in skrbi, na katere svoji sploh niso mislili. To dejstvo je KARITAS v polni meri upoštevala. KARITAS izplača zavarovalne vsote, za katere je bil ponesrečenec zavarovan, v dvakratnem iznosu, če nastopi smrt zaradi nezgode.

Nezgode in njih posledice so različne: velike, male, težke, lahke, malenkostne itd. Da pa imajo tudi malenkostne nezgode, malenkostne poškodbe usodne posledice, naj vam pove sledeči primer:

Oktober 1937 se je pri KARITAS zavaroval z yaničnik drž. železnice g. Zupan Franc iz Hrušice pri Jesenicah. (Njegova

žena Marija se je zavarovala nekaj mesecev pozneje. Tako so bili brezplačno sozavarovani tudi otroci.)

Dne 26. septembra 1938 je šel g. Zupan Franc kot navadno v službo. Pri prestopu železniškega voza mu je na stopnicah spodrsnilo in je padel. Ni bilo nič hudega. V zapetju leve roke se je malo opraskal. Za to res malenkostno prasko se ni dosti zmenil. In ravno ta malenkostna praska je bila zanj usodna. Po dveh tednih je že moral iskati zdravniško pomoč. Domači zdravnik ga je takoj poslal k specialistu v Ljubljano. 15. oktobra 1938 je moral iti v ljubljansko bolnišnico, kjer so 28. oktobra zdravniki izjavili, da ni več pomoči. Vsa obupana žena je odpegljala težko bolnega moža domov. 29. oktobra je Zupan Franc že umrl. Malenkostna odrgnina na roki se je zastrupila in uničila življenje moža v najlepših letih. Smrt je iztrgala dobrega moža nesrečni ženi in skrbnega očeta trem nepreskrbljenim in še nedoraslim otrokom. Gospo Zupanovo je nenadna moževa smrt zelo potrla. K žalosti so se pa pridružile še druge skrbi. Sedaj mora sama skrbeti za celo družino.

Ker je Zupan Franc umrl na posledicah nezgode, je KARITAS izplačala dvojno zavarovalno vsoto. Le škoda, da pokojnik ni bil zavarovan za večji znesek. Ko bi vedel, da se bo moral tako kmalu ločiti od svoje ljubljene družine, bi se gotovo višje zavaroval in tako izdatneje preskrbel svojo družinico. Prav zato, ker ne vemo, kdaj pride tisti trenutek, ki čaka vsakogar, moramo pravočasno skrbeti, da smo za ta negotovi »kdaj« tudi zadostno pripravljeni.

Neuspešen pouk. Katehet uči v šoli, kako se je treba Bogu za vsako dobroto zahvaliti. Drugo uro vpraša Janezka: »Kaj mora na primer človek najprej storiti, če je ozdravel po težki bolezni?« — Janezek: »Najprej mora plačati zdravniško račun.«

Prav tako kakor prinaša kapital obresti, tako podaljšate s pravilnim pranjem trpežnost perila in s tem prihranite v gospodinjstvu nepotrebne izdatke. Edini pogoj je, da uporabljate za pranje milo, ki temeljito pere in pri tem varuje perilo.

SCHICHT^{ovo}
PERPENTINOVNO
MILO

pere bleščeče belo

Izšel je pravilnik o humanih ustanovah

(Pripomba: HU = humana ustanova, PS = pokojninski sklad.)

Uredba o nadzorstvu nad zavarovalnicami je predvidela, da bo izdal trgovinski minister poseben pravilnik o takozvanih humanih ustanovah, t. j. o vseh onih ustanovah, ki se bavijo z dajanjem podpore pri pogrebnih, z izplačevanjem posmrtnin, ter o raznih pokojninskih skladih. Ta uredba naj bi dokončno uredila tako pereče vprašanje raznih samopomoči, ki so svoje poslovanje opirale na stari avstrijski zakon o pomožnih blagajnah ali pa so celo poslovale zgolj tako, da so privzele zadržno obliko in jim je sodišče zadržno na pravila registriralo. Težko pričakovani pravilnik dosedanje kaptično stanje likvidira in daje primeroma zelo jasne smernice za poslovanje takih ustanov.

V naslednjem podajamo najvažnejše določbe te uredbe:

Po čl. 1. pravilnika se določbe pravilnika nanašajo na vse ustanove humanega značaja, katere se bavijo z oskrbo sredstev za kritje pogrebnih stroškov ter stroškov v primerih bolezni, ako ta oskrba nosi značaj zavarovanja, ter na vse pokojninske sklade, razen onih, ki spadajo pod strokovno-tehnično nadzorstvo drugih ministrstev. Spadajo pa pod odredbe tega pravilnika še fondi za zavarovanje ustanov in dot, ki so jih ustanovile prosvetne kulturne ustanove najmanj leto dni prej, preden je stopila v veljavo uredba o nadzorstvu nad zavarovalnicami.

Čl. 2. je važen, ker natančneje določa značaj HU. Pravi namreč: Oskrba pogrebnih oziroma bolniških stroškov se smatra za zavarovanje takrat, kadar izplačilo teh stroškov (pogrebne, posmrtnine, posmrtne podpore, podpore itd.) izhaja iz obveze ustanove humanega značaja na pram njenim članom ali dedičem teh članov brez ozira na to, kako ta ustanova potrebna sredstva za izvršitev svoje obveze dobavlja. — Ustanova humanega značaja ali pokojninski sklad lahko obstoja samostojno ali pa v okviru katere druge ustanove, t. j. zadruga, društva, združenja, organizacije itd. — Katere ustanove je po teh načelih

smatrati za humane ozir. za pokojninske sklade, odloča trgovinski minister.

Po čl. 3. spadajo vse HU in PS pod nadzorstvo ministrstva za trgovino in industrijo.

Po čl. 4. mora imeti vsaka HU odn. PS za poslovanje posebno dovoljenje ministrstva za trgovino in industrijo. — Zato mora vsaka taka ustanova predložiti ministrstvu preko pristojne upravne oblasti prve stopnje prošnjo, kateri mora priložiti: dokaz o ustanovitvi, pravila in pravilnike (v 3 izvodih), poslovno osnovo (v 3 izvodih) in seznam članov upravnega ter nadzornega odbora. Priložiti je treba tudi obrazec pristopne izjave in članske izkaznice.

Kot dokaz za ustanovitev je po čl. 5. pravilnika treba predložiti potrdilo pristojne oblasti o registraciji. Če pa dela ustanova v okviru kake druge ustanove, mora predložiti tudi pravila te ustanove in pa overovljen prepis zapisnika zbora članov dotične ustanove, v katerem je razviden sklep o ustanovitvi HU ozir. PS.

Pravilnik v čl. 6. točno določa, kaj vse morajo obsegati pravila HU oziroma PS. Med drugim sledeče:

- Ime, sedež, namen in trajanje ustanove, odnosno sklada.
- Poslovno področje in krog ljudi, med katerimi bo humana ustanova poslovala.
- Način pridobivanja in izgube članstva.
- Pravice in dolžnosti članov.
- Pogoji za plačevanje članskih prispevkov ter posledice neplačila, odn. prepoznega plačila.
- Način, po katerem se odreja višina pogrebnine, posmrtnine, posmrtne podpore, bolniških stroškov, pokojnine in največja višina istih.
- Dogodki in primeri, ob katerih je HU primorana k izplačilu, in primeri, ko je ustanova plačila prosta.
- Način upravljanja ustanove in ustroj njenih organov.

Za nagradno tekmovanje

Naše zlogovnice so začele postajati nekaterim našim prijateljem že kar predolgočasne. Zato bomo naše nagradne tekme, pri katerih bomo kot doslej razdelili mesečno po deset originalno vezanih slovenskih knjig, napravili pestrejšje. Tako bodo prišli na račun tudi oni, ki imajo manj smisla za zlogovnice, pa več za križanke ali druge ostroumne stvari. Evo vam nekaj novega:

V naslednjem navajamo 12 stavkov. Iztrgali smo jih iz raznih časopisov. Vsak stavek ima vsaj po eno napako. Uganite, kako bi se napačne besede morale pravilno glasiti!

- To je stvar, ki slabo regira na svetlobo.
- Mladi igravec je svojo komisijsko vlogo dobro rešil.
- Konkurenca je trajala pet dni.
- Ob kongresu je bila veličastna kulminacija mesta.
- Bil je zelo sposoben in je v službi dobro protestiral.
- Njegova diluvialna nota je brezmejna poštenost.
- Vsako jutro je moral narednik revoltirati.
- To jutranje nastrojenje človeka naravnost petično diplomira.
- V rimskih arenah so se borili radiatorji.
- Ta človek je grozna flegmona.
- In naložili so posode z deprimiranim zrakom.
- Misijonarjem primanjkuje mašnih invencij.

Pravilne rešitve pošljite najkasneje do 31. januarja 1939 na naslov: Uredništvo »Naša moč«, Ljubljana, Vzajemna zavarovalnica.

Kjer nobene postave ni, tam veljajo samo pesti

Ta pomemben pregovor je izrekel veliki slovenski rodoljub škof Slomšek. Kdor je novembrsko zlogovnico prav rešil, je ta pregovor našel. Rešitev je bila nekoliko težka, ker sta se vrinili dve neljubi tiskovni pomoti. Za nagrade so bili izžrebani:

- Berce Jakob, tov. delavec, Podkoren 71, p. Kranjska Gora;
 Seničar Elizabeta, delavka, Pernek 11, pošta Rogaska Slatina;
 Blumer Marjana, delavka, Sv. Pavel pri Preboldu št. 54;
 Kadunc Pavla, žena poduradn., Loke-Posetje 473, p. Trbovlje;
 Gothard Ferme, župnik, Nova Stifla, p. Gornji Grad;
 Sedej Stanko, tkalski mojster, Stražišče 288 pri Kranju;
 Jagodič Janez, posestnik, Pernek 7, p. Rogaska Slatina;
 Škrbec Mara, pos. hči, Nadlesk 80, p. Stari trg pri Ložu;
 Terhlan Nežika, gospodinja, Ljubljana, Cegnarjeva ulica 4;
 Polak Lovrene, Ljubljana - Moste, Koroščeva ulica 11/I.

Vsak izmed naštetih bo dobil po eno lepo vezano slovensko knjigo v dar.

Reševalcem naše decembrske zlogovnice delajo nekatere grde napake mnogo preglavice. Tako je n. pr. tiskarski škrat kraj Jezusovega rojstva postavil v Nazaret, namesto v Betlehem. Prav tako Atika ni stara Grčija, temveč le del stare Grčije. No, kljub tem napakam, zaradi katerih naj bo tiskarskega škrata v dno njegove hudobne duše sram, smo doslej prejeli že lepo število pravih rešitev.

Ko oddajaš zavarovanje, spomni se, da obstoja naša domača Vzajemna zavarovalnica.

Tehnično podjetje PIČMAN LOVRO

Centralne kurjave, vodovodne instalacije, sanitarne naprave, toplotne naprave, kanalizacije, kletarstvo, strelovodi
 Ljubljana, Hirska ul. 15 - tel. interurban 29-11
 želi vsak svojim cenjenim strankam
 srečno in veselo novo leto

Zahvala

Posmrtninskemu zavarovanju KARITAS!

Podpisana Zupan Marija se tem potem najiskrenejše zahvaljujem za izplačano mi dvojno zavarovalno vsoto, katero ste mi nakazali po smrti mojega moža Zupana Franca, čeprav je bil samo eno leto zavarovan. Zato še toliko bolj priporočam vsakomur to res potrebno zavarovanje. Tudi sama Vas bom po svojih močeh vsakomur priporočila in prosim, da to moje zahvalo priobčite v listu »Naša moč«. Še enkrat: Najlepša hvala!

Zupan Marija,
Hrušica 45, p. Jesenice na Gor.

NE VEMO NE URE NE DNEVA...

V zadnjem času je »KARITAS« med drugimi izplačala

cele zavarovane vsote
ob smrti sledečih članov in članic:

Kogovšek Franc, Škofja Loka, Poljanska c. 13;
Marinšek Neža, Ruše 114;
Kirbiš Franc, Zerkovce 40;
Tratnik Marija, Zagrad 79, p. Celje;
Kocelj Anton, Vodice 62;
Petrič Ana, Gradac 97 pri Metliki;
Sever Marija, Črnuče 3, p. Ježica;
Kristan Franc, Vrba 2, p. Zirovnica;
Orehovec Martin, Celje, Gosposka ulica;
Sinko Ana, Dragotinci 31, p. Sv. Jurij ob Ščavnici;
Vasle Marija, Podvin 5, p. Polzela;
Kolman Ivan, Turnišče 55;
Sink Ivana, Stražišče 51;
Bano Regina, Metlika 1;
Oblak Jakob, Topol 10, p. Begunje pri Cerknici;
Blažič Janez, Hom, p. St. Janž;
Roblek Gregor, Zgornja Dolina 104, p. Tržič;
Razlag Jožefa, Ljutomer 53;
Lederer Ana, Počehova 4 pri Mariboru;
Rozman Jurij, Ravne 7, p. Bohinjska Bistrica;
Šket Marija, Sv. Tomaž 16, p. Smarje pri Jelšah;
Podlipnik Franc, Boštanj 35;
Repinšek Ana, Celje, Ipavčeva 16;
Masten Marija, Maribor, Kopitarjeva 12;
Speglić Neža, Zgornja Hudinja 37, p. Celje;
Volčič Marija, Jesenice, Podmežakla 35;
Menard Janez, Fužine 5b;
Aleš Marija, Rašica 13;
Dornik Marija, Nevlje 26, p. Kamnik;
Bregar Marija, Smartno pri Litiji 17.

»KARITAS«

ŠIVALNI STROJI, RADIOAPARATI REPARATURE KOLES

najceneje in najsolidneje v trgovini

SPLOŠNE TRG. DRUŽBE Z O. Z.

St. Vid nad Ljubljano

Brezplačna shramba koles

Posledica »svežega« golaža. Gostilničar: »Pepček, zakaj si pustil našega Sultana v sobo h gostom. Ti nesramneži so mu dajali jesti ostanke golaža in pes sedaj — crkavale«

Kočijaška. Kočijaž Jaka pelje družino ravnatelja G. v nedeljo, popoldne na Laverco. Ravnatelj obsedi z družino v gostilni in ji naroči izdatno malico. Čez kako uro vstopi Jaka in de: »Gospod ravnatelj, moj konj se je že nažrl. Če ste se vi tudi že, potem se lahko odpeljemo nazaj v Ljubljano.«

h) Način za pokrivanje morebitnih izgub ter za zbiranje rezerv in fondov.

i) Način, po katerem se izyrišijo letni zaključki.

j) Način, po katerem se lahko menjajo pravila, izdajajo in menjavajo pravilniki ter vrši likvidacija ustanove, odnosno fonda.

k) Način, kako se obvešča članstvo.

Dalje je treba v pravilih predvideti:

a) da za svoje obveznosti odgovarja HU oziroma PS, ne pa tudi njih člani, v kolikor ni s posebnimi zakoni drugače predvideno;

b) da se sprememba pravil ne more tikati pravice in dolžnosti članov in njih dedičev, v kolikor le-te izhajajo iz zavarovalniških odnosov napram ustanovi ali skladu, razen če vsak član za sebe na to pristane;

c) da more po sklepu svojega najvišjega organa, a po predhodnem odobrenju ministrstva za trgovino in industrijo povišati članske prispevke ali zmanjšati znesek izplačila, če se pokaže, da za obveznosti ni dovolj kritja;

č) da mora biti pri onih ustanovah, ki pobirajo prispevke šele po nastopu smrtnega primera člana, znesek pristopnine najmanj dvakrat tako velik kot določeni prispevek za en smrtni primer, ter da so člani, ki med letom izstopijo, dolžni plačati prispevke za vse smrtne primere v dotičnem letu;

d) ali se, v kaki meri in pod katerimi pogoji vrnejo vplačani prispevki izstopivšemu ali izključenemu članu ustanove, katera nalaga matematične rezerve, oziroma članu PS.

Vsaka kasnejša sprememba pravil mora dobiti odobritev ministra za trg. in ind. prej, preden je bila predložena registracijski oblasti v registracijo. Prav tako mora isti minister odobriti vsako spremembo pravilnikov.

O poslovni osnovi govori čl. 7. pravilnika. Ta osnova mora obsegati vse tehnične in druge podatke ter pojasniti, na podlagi katerih je mogoče presoditi nameravano poslovanje HU, odnosno PS. Članski prispevki morajo biti napram obveznostim ustanove v takem razmerju, da po načelih zavarovalne tehnike nudijo verjetnost, da bodo zadostovali za kritje zavarovalnih obveznosti. — Na vsak način mora poslovna osnova vsebovati sledeče:

a) Način pridobivanja sredstev za izpolnjevanje obveznosti ter v kakšni meri bodo ta sredstva dajali člani in v kakšni meri kdo drugi.

b) Način, po katerem se določajo in krijejo upravni stroški.

c) Višino izplačil, ki jih ima ustanova (sklad) vršiti ter način, po katerem se ta višina določa in po katerem se izplačila vršijo.

č) Dogodke in primere, ki povzročajo izplačila.

d) Število članov in razdelitev istih po starostnih skupinah.

e) Statistično-zavarovalne tablice.

f) Način, kako se ustvarja posebna rezerva za zavarovanje bodočih obveznosti.

Po čl. 8. mora poslovno osnovo take HU, ki ima več kot 1000 članov, ali izplačuje kot pogrebno več kot 2000 din, ter poslovno osnovo PS podpisati pooblaščen aktuar. — Poslovne osnove brez dovoljenja trgovinskega ministra ni mogoče menjati.

Po čl. 9. more trgovinski minister predpisati enotno poslovno osnovo za vse HU, ki nimajo nad 1000 članov, ki ne izplačujejo nad 2000 din pogrebne in katerih delokrog ni večji od enega okraja.

Važna je določba čl. 10, po katerem se sme HU baviti le z onimi posli, za katere ima dovoljenje ministrstva.

Po čl. 11. sme poslovni okoliš HU ali PS obsegati največ en okraj, odnosno eno mesto (v smislu zakona o mestnih občinah). — Širši okoliš lahko ima samo ona HU ali PS, katerega poslovanje je omejeno na določen krog ljudi, ki so v bližnjem medsebojnem osebnem, službenem ali poklicnem odnosu.

Po čl. 12. sme pogrebna (posmrtnina itd.) doseči največ 5000 din, bolniška dnevna odškodnina največ 50 din, mesečna pokojnina pa največ 1500 din.

Po čl. 13. ne more biti član upravnega ali nadzornega odbora HU ali PS nihče, ki je pod stečajem, ali je obsojen na izgubo častnih pravic, dokler ta kazen traja. — Člani upravnega, odnosno nadzornega odbora ne smejo prejemati nagrad v nobenem smislu

Čl. 14. določa, da more kdo postati član HU, odnosno PS na podlagi pismene pristopnice, katera mora vsebovati izjavo člana, da so mu znana pravila HU, odnosno PS in da jih sprejema. — Član more kdo postati le pod pogojem, da gre za zavarovalni odnos. — Vsak član dobi člansko knjižico, izkaznico i. sl., ki služi za dokaz članstva in vsebuje bistvena določila pravil, zlasti ona o dolžnostih in pravicah članov.

Pravilnik v čl. 15. prepoveduje pridobivanje članov potom posrednikov (akviziterjev, agentov) ali potom koga drugega, ki bi za to prejel nagrado. — Tudi ne smejo člani uživati nobenih popustov na prispevke, ki so določeni po poslovnih osnovi.

Čl. 16.: Sistem dokladnega kritja (plačilo po nastopu smrtnega primera!) smejo uporabiti le HU za oskrbo pogrebnih stroškov, a ne smejo imeti več kot 500 članov, smejo poslovati le v okolišju enega okraja in pogrebna ne sme biti višja kot 2000 din. — Vse druge HU in PS morajo zahtevati od članov plačilo prispevkov v naprej in morajo imeti matematično rezervo, ki mora biti izračunana po tako zvani netto-metodi.

Čl. 19. gori o nalaganju matematične rezerve ter določa v bistvu isto, kar velja že za redne zavarovalnice.

Po čl. 20. mora HU ozir. PS vsakih 5 let predložiti ministrstvu za trgovino in industrijo izčrpno poročilo pooblaščenega aktuarja o premoženjskem stanju in obveznostih HU odn. PS. Ministrstvo pa lahko tako poročilo tudi vsak čas zahteva.

Čl. 21. predpisuje postopek za primer, da bi premoženjsko stanje HU ali PS postalo neugodno.

Po čl. 22. mora vsaka HU odn. PS voditi potrebne knjige in statistike, da je mogoče vsak čas ugotoviti stanje imovine in obveznosti. Te knjige so predvsem: blagajniška knjiga, premoženjska knjiga, iz katere so razvidna vsa aktiva in pasiva, članska knjiga, knjiga za izplačila pogrebne, bolniških stroškov odn. pokojnine in knjiga vrednosti, v katerih so naložene matematične rezerve. — Vse knjige morajo biti predpisano paginirane, sešite in overovljene.

Najkasneje v šestih mesecih po končanem računskem letu (ki mora soglašati s koledarskim) mora HU ozir. PS predložiti trgovinskemu ministrstvu: letno poročilo in overovljen prepis zapisnika o letnem obnem zboru, račun bilance in račun zgube ter dobička, stanje matematičnih rezerv, predpisane statistične podatke, poročilo pooblaščenega aktuarja v smislu čl. 20. in podatke o višini nagrad uslužbencem.

Čl. 27.: Kot nevarnost za izvršitev obveznosti se smatra predvsem dejstvo, ako ena tretjina članov zaostane z vplačili najmanj 6 mesecev, ali ako rezerva ni dovolj visoka, odn. ni pravilno naložena. Čim bi tako stanje nastalo, ga je treba nemudoma javiti trgovinskemu ministrstvu. V tem pogledu so voditelji HU odn. PS osebno in materialno odgovorni

Po čl. 29 se morajo vse v poštev prihajajoče ustanove prilagoditi temu pravilniku v teku enega leta. — Za dovoljenje za poslovanje morajo zaprositi tudi tiste ustanove, ki so že pred tem pravilnikom dobile dovoljenje za poslovanje od trgovinskega ministrstva.

Zaključni 30. čl. določa, da morajo vse HU odn. PS, ki niso še dobili dovoljenja za poslovanje, pa že poslujejo, v teku 3 mesecev prilagoditi svoje poslovanje temu pravilniku in zaprositi za dovoljenje. Te morajo predložiti tudi poročilo pooblaščenega aktuarja.

Ta pravilnik je stopil v veljavo 6. dec. 1938, ko je bil objavljen v »Službenih novinah«. Ako bo dosledno izvajan, bo obvaroval naše ljudstvo pred ogromnimi škodami.

Oh te tašče! »Znano vam je, da je vaš pes včeraj ugriznil mojo taščo. In v tej zadevi prihajam.«

»Vi hočete zadoščenje, kaj ne? Dobite ga. Takoj ustrelim psa.«

»Ne, ne, gospod! Prosil bi vas, da mi psa prodate.«

Posledica zakonske skupnosti. Lastnik cirkusa Zelva se je sprl z ženo. Razdelila sta podjetje in nastopala nekaj časa vsak zase. Ko sta se spet pobotala, je Zelva naznanil prvo predstavo s tole pripombo: »Odkar nastopa v mojem cirkusu zopet tudi moja žena, se je zverinjak znatno pomnožil.«

St. Sušnik:

Gospodarska skupnost – predpogoji pravega bratstva

Slovenci smo čuden narod. Dobri organizatorji, tako nam priznavajo južni bratje; kot varčni, skromni, pošteni in solidni slovimo daleč čez meje; visoko kulturni, brez nepismenih, vzbujamo zanimanje in občudovanje pri kulturnejših narodih, in vendar imamo grdo, prav pravo slovansko napako, da se med seboj tako radi in s toliko nepomirljivostjo grizemo.

Ali strpnost in širokogrudnost ne korakata vedno – vsaj morali bi korakati – skupaj s kulturo in prosvetljenostjo, saj prva drugo izpopolnjuje? Le majhni ljudje ne obvladajo svojih strasti, so prepirljivi in nebrzdani. In če smo majhni po številu, ali moramo biti majhni tudi po kulturi teh lastnosti. Majhen narod smo, stisnjen med dva močna tujca, zato bi bila absolutna in popolna solidarnost brezpogojno in skrajno nujna potrebna. Prav kot bratje bi se morali podpirati drug drugega, živeti v skladnosti in miroljubju. Namesto teh naših nesmiselnih medsebojnih sporov uporabimo te ogromne energije za gospodarski dvig, za dvig našega blagostanja, oziroma za izboljšanje in povečanje dobrin našega naroda.

Strpnost, razsodnost in širokogrudnost naj bi vse naše časopise večkrat ponavljalo. Vprav zdaj z volitvami so se strasti zopet razpalile in velika škoda za narod in naše gospodarstvo bi bila, če bi to kaj dalj časa trajalo. Ko nam zaradi pomanjkanja skupnosti, edinosti, enotnosti in kompaktnosti blagostanje zori tako počasi. Pametni popuščajo, pravi pregovor, in prav v tem je jedro resnice, da je strpnost plemenitejša in rodi trajnejše sadove kot slepa, ozkosrčna strast, morda podkrepjena še s surovostjo ali celo z maščevalnostjo. Šola bi morala te nazore in ta načela vedno in dosledno ponavljati, ker ravno v mladini je sovražstva, nebrzdane nestrpnosti v zadnjem času največ. Cerkev uči, pa premalo zaleže, šola naj pomaga, vsa društva: človekoljubna, kulturna, prosvetna, telovadna in športna naj bi to propagirala, pa tudi praktično uvajala med svoje članstvo. Koliko manj jeze, žalosti, škode in zagrenjenosti bi bilo med nami in kakšne ogromne uspehe bi dosegli, če bi prihranek na energiji s tem negativnim delom uporabili pri pozitivnih ustvarjanjih.

Pomirjenje, izglajenje malenkostnih osebnih, političnih ali podobnih diferenc, naj bi bila prva, pa važna etapa. Z njo pa bi rastlo, cvetelo in se z vso blagodejno bohotnostjo naglo širilo vzajemno, medsebojno pomaganje. Medsebojna solidarnost, zavest skupnosti nas bo družila, podprli bomo druga drugega, domačega trgovca, veselili se domače industrije in ponosni, s praviim ponosom velikega kulturnega naroda, bomo gledali na ves naš narodni gospodarski razvoj, rast in prospeh.

Majhen smo narod, vsakega našega najmanjšega delca v tujini izgubljenega nam je škoda. Izseljenska zbornica je pričela to nujno in zelovažno nalogo, rešiti izseljence, držati jih v stikih s svojim narodom na rodni grudi. Ali pa ne rušimo tega dela, če se doma sami med seboj rujemo, sovražimo, drug drugemu škodujemo, na-

mesto da bi se podpirali, rasli kot eden, v čast in slavo naše narodne skupnosti? Ali naj za gojenje te misli ustvarimo posebno družbo? Ali bo zadoščalo samo opozorilo? Bo, če bo padla beseda na rodovitna tla, če bomo vsi uvideli, da smo eno, da smo rodni bratje, drug drugemu potrebni in drug drugega veseli.

Gospodarstvo stopa navadno v prvih vrstah. Orje ledino, pripravlja šele tla. Mednarodne trgovske pogodbe pripravljajo teren za uveljavljanje nadaljnjih t. z. prijateljskih pogodb. Naša Vzajemna zavarovalnica je n. pr. dobro in zgledno zastavila to pot ob priliki podpisa prijateljske pogodbe z bratsko Bolgarijo. Takoj je poiskala stike in sklenila poslovne zveze, ki naj krepijo našo vez in omogočajo pravo poznanstvo ter pripeljejo do resničnega bratskega prijateljstva. In to, kar delajo narodi med seboj, zakaj ne bi tega storili sami med seboj doma. Tu ustvarjamo pravo bratstvo, kot prvo pa naj prične gospodarstvo. Domač človek naj išče in da prednost le domačemu podjetju, domača industrija naj najde trg predvsem tudi doma. Ko bo zavladala zavest bratske ljubezni v gospodarstvu, bo vse drugo sledilo samo po sebi.

Le kje na svetu najdemo nerodnosti, da domača trgovina hira, ker se kupuje pri tujcu blago? Kje domača industrija propada, ker je trg zavzel izdelek tuje industrije? Kje v tujih državah najdete na hišah tablice tujerodnih zavarovalnic? Nikjer v tujini še niste videli tablice slovenske Vzajemne zavarovalnice, pa pogledajte tozadevno skrajno nedoslednost nekaterih naših, sicer v besedah prav zelo narodnih slojev. Kdo prednjači v narodni zavednosti že od početka naše narodne samobitnosti? Kmet, ta najtrdnější steber tudi v gospodarstvu. Ze davno je zavrgel tuje, izbral in podkrepil domače, dočim še številni ostali stanovi tavajo daleč, daleč zadaj. V panogi kot je zavarovalništvo, ki je nad vse važna za gospodarsko osamosvojitve, je pri številnih slovenskih trgovcih, obrtnikih in industrijih, pa tudi pri trgovskih korporacijah premalo, nekeje celo nič zavednosti, da vsi tvorimo eno in da podpiramo v gospodarstvu drug drugega. Vprav ti tako radi tarnajo na tuj uvoz, na tuje izdelke in tujo konkurenco, sami pred svojim pragom pa ne pomejtejo, in v stroki, kot je zavarovalništvo, ne dajo naši edini slovenski zavarovalnici, temu našemu vzor-zavodu potrebne prednosti. Že iz lastnega interesa, za zgled, ki naj bo sčasoma privzgojen tudi na njihovo panogo, bi morali korakati v prvih vrstah narodne gospodarske skupnosti, vedno in dosledno poznati samo Vzajemno ter jo ob vseh prilikah z lastnega nagiba vsem priporočati.

Izvajamo ta načela gospodarske skupnosti, bodimo pa predvsem sami načelni. Samo mahanje v veter, samo pritoževanje ne bo hasnilo, če ne bo vsak sam in vsak pri samem sebi na jasnem in na čistem, da smo majhen narod, v vsem na višku, le še blagostanja nam primanjkuje, to pa v znatni meri zato, ker ne poznamo zadosti narodne gospodarske skupnosti in osamosvojitve.

Jeglič Tone, Ljubljana:

Posmrtninsko zavarovanje pred 1800 leti

O pravem življenjskem zavarovanju v današnjem modernem smislu moremo govoriti šele proti koncu 18. stoletja. Leta 1762 je bila v Londonu ustanovljena nova življenjska zavarovalnica, ki je slonela na znanstveni, zavarovalno-tehnični podlagi. Ta zavarovalnica še danes obstoja. Imenuje se »Equitable society«. Anglija je torej žibelka modernega življenjskega zavarovanja. Ideja življenjskega zavarovanja pa je že zelo stara. Primitivne predhodnike življenjskega zavarovanja najdemo že pri starih narodih.

Kje najdemo prve sledove »življenjskega zavarovanja«? Na to ni mogoče točno odgovoriti. Zaradi pomanjkanja neposrednih dokazov obstojajo o tem le domneve. Tako domnevajo nekateri, da so že stari Egipčani poznali neke vrste po-

grebno zavarovanje. Iz nekih dobro ohranjenih listin je razvidno, da je kakih 2500 let pred Kr. r. obstojalo v Egiptu združenje pokopaliških kamnosekov, ki je svojim članom poleg raznih poklicnih ugodnosti oskrbelo tudi primeren pokop. Ker so v to združenje vstopali tudi ljudje drugih poklicev, je verjetno, da so vstopali le zato, da si zagotovijo primeren pokop. Znano je, kako veliko važnost so polagali stari Egipčani na svoje pogrebe in grobove. Še danes občudujemo piramide – grobnice mogočnih faraonov, vladarjev starega Egipta. Egipčani so imenovali svoje hiše zaradi kratkega bivanja v njih le »prenočišča«, svoje grobove so pa imenovali »večna bivališča«. Zato je verjetno, da so si manj premožni ljudje skušali zagotoviti primeren pokop in grob s pomočjo posebnih »vzajemnih« družtev.

Zdravstvena šola

Pljučnica je zadeva, ki se z njo ne pečajo zdravniki le ob neugodnem vremenu, temveč lahko nastopi tudi sredi najlepšega poletja. Nje prvi znaki so: zbadanje v prsih in v hrbtu, mrzlica, zvišana temperatura in kašelj. Bolnik se počuti slabega. Lica so mu nenavadno rdeča, celo modrikasta včasih. Najbolj ga draži suhi kašelj. Vsak dihljaj mu povzroča zbadanje. Se najbolje »e počuti, če leži na hrbtu. Žeja ga venomer, la-
kote pa ne čuti kaj prida. Drugi ali tretji dan opazi, da izmetava rjavordečkasto nesnago. Najnevarnejši je 5. do 9. dan obolenja. Ta čas imenujemo krizo. Začne s tem, da temperatura nenadno izredno pade, bolnik se pa začne močno potiti. Čim bolnik krizo preboli, se počuti zelo prijetno in si počije v okrepevalnem spancu. Tudi tek se kmalu povrne. — Pri vsaki pljučnici je treba zlasti paziti na srce. Zaradi vnetij prsnih organov ima namreč srce opraviti posebno težak posel. Če ono odpove, je vsaka pomoč zaman. Zato vester zdravnik posebno nanj pazi. Brez zdravniške nege pa na pljučnici bolnega človeka nikdar ne pustite.

Ne zanemarjajte otroških bolezni! V zimskem času je otrok izpostavljen najrazličnejšim nevarnostim. Največ nevarnosti predstavlja različni prehladi. Otroka je težko obdržati v zakurjenih prostorih, pa tudi zdravo ni. Čim pa je otrok na prostem, je že podana možnost prehlajenja. A ne glede na zimski čas, zalezujejo otroka najrazličnejša obolenja, kakor: ošpice, norice, davica in podobna. Čim otrok dobi vročino, postane mati zaskrbljena. Zaradi vsake vročine res niso potrebne skrbi. A čim traja vročina en dan in moti otroka v spanju, je stvar resnejša. Navadno se začne zdravljenje z raznimi domačimi pripomočki. Čast mnogim domačim zdravilnim sredstvom! Tudi resna zdravniška znanost jih upošteva. Vendar ni vsako sredstvo za vse bolezni. Razpoznava bolezni je pa stvar, ki je le v moči dobrega zdravnika. Čeprav se otrok mnogokrat »izliže« z domačimi sredstvi, vendar je še vedno vprašanje, če ni bilo zdravljenje bolj škodljivo kot koristno. Mnogo bolezni ozdravi organizem sam, zdravilna sredstva pa, ki smo jih malemu bolniku nudili, so povzročila okvare drugod. Zato mora biti vohovno našelo skrbnih staršev: Čim otrok oboli, poidi po zdravnika! Dandanes je socialno zavarovanje že tako razširjeno, da to ne povzroča nobenih posebnih stroškov. Če hočemo, da se iz nežne rastline razvije močno in viharjem kljubujoče drevo, jo moramo negovati, ji prilivati, jo varovati pred viharji. Čim drevo zraste, se zanj ni treba več toliko bati. Podobno je pri človeku.

Kašelj ima lahko najrazličnejše vzroke. Če ga hočemo temeljito odpraviti, je treba odpraviti vzroke. Ker pa je kašelj že tekom zdravljenja vzrokov nadežen, uporabljamo razna olajševalna sredstva. Zelo učinkovito, ceneno in priročno tako sredstvo je čaj po sledečem načinu: Skuhamo kamilični čaj približno za tri velike skodelice. V ta čaj damo 125 gramov kandisovega sladkorja in vanj iztisnemo eno limono. Nato pustimo vse skupaj vreti toliko časa, da se povrne na eno tretjino prvotne količine. Čim te napade kašelj, zavžij eno veliko žlico tega čaja in kašelj navadno popusti.

Mraz nas stresa. Velikokrat se vpraša človek, zakaj povzroča včasih mraz tresenje po vsem životu in šklepetanje z zobmi. Stvar je čisto enostavna. Človeški organizem je vezan stalno na neko temperaturo, ki je tam okrog 37 stopinj Celzija. Čim se temperatura za dalje časa za več stopinj zniža ali celo zviša, nekaj ni v redu. Pri 42 stopinjah nastopi navadno celo že smrtna nevarnost. V rednih razmerah oddaja telo gotovo količino toplote zunanjemu svetu, to toploto pa telo nadomesti z novo, ki jo samo proizvaja. V različnih slojih človekove kože se nahajajo živčne celice (toplotna telesa), katerih naloga je, da nam kot toplomer vzbujajo občutek mraza ali toplote, kakor je pač toplota okoli nas. Zopet druge živčne celice regulirajo toplotno gospodarstvo v organizmu samem. Če je temperatura okoli nas precej visoka, potem se odpro luknjice v koži in začnemo se znojiti. Istočasno se razširi ožilje, kar na zunaj opazimo v rdeči barvi kože. Rdečkasta koža oddaja vedno več toplote in pa bleda. Tudi dihamo pri vročini precej hitreje. Pljuča potrebujejo namreč čim več zraka, da morejo s hitrim izdihavanjem oddajati čim več toplote. — Narobe je pa, če je okrog nas mraz. Tedaj postane dihanje počasnejše, luknjice v koži se zožijo in tudi prerez žil postane manjši. Če pa proizvaja telo kljub tem

avtomatičnim zaščitnim sredstvom še vedno premalo toplote, takoj naročijo možgani mišicam, naj se tresejo in s tem pomnožijo telesno toploto. To tresenje zaradi mraza ni tedaj nič drugega kot poseben način proizvodnje manjkajoče toplote.

Zavarovalniška posvetovalnica

Vsem našim čitateljem! Zelo številni čitatelji so izrazili željo, naj bi »Naša moč« odprla v svojih predelih posvetovalnico po vzoru raznih zdravniških, davčnih in drugih posvetovalnic v časopisju. V tej posvetovalnici bi uredništvo kratko odgovarjalo čitateljem na njih določena vprašanja. Pod zaglavljem »Urednik kramljac« prinašamo le splošne odgovore, ki se tičejo navadno vseh zavarovancev, v »posvetovalnici« bi pa prišle bolj v poštev zadeve posameznikov. Rade volje se tej želji odzivamo in vabimo zavarovance Vzemljene zavarovalnice, da se posvetovalnice čim živahneje poslužujejo. Odgovori na posamezna vprašanja bodo vedno tudi splošno zanimivi. — Uredništvo.

R. T. — Črnomelj. Pred potekom zavarovalne dobe je mogoče požarno zavarovanje odpovedati le, ako gre za odtujitev zavarovane posesti med živimi. Ako tedaj posvetovalec kupite s kupno pogodbo ali s katero drugo pogodbo, ki jo sklenete z živim človekom, lahko zavarovanje odpoveste. Vendar morate podati odpoved tekom enega meseca od dne, ko je bila pogodba sklenjena, oziroma — če ob sklepu pogodbe za prejšnje zavarovanje niste vedeli — tekom enega meseca od dne, ko ste za zavarovanje izvedeli. Če zamudite ta rok, potem ste vezani na prejšnje zavarovanje do poteka zavarovalne dobe. Če pa posvetovalec podate, potem odpoved ni mogoča. Le v primeru, da vas je več dedičev in se med seboj dogovorite, da prevzame posvetovalec eden v popolno last, druge pa izplača, se odpoved lahko izvrši, ker gre tu že za dogovor med živimi dediči.

P. S. — Dobrna. Ako ste sklenili navadno življenjsko zavarovanje, potem še ni zagotovljeno dvojno izplačilo zavarovalne vsote v primeru, če bi se smrtno ponesrečili. Možna pa je tako zavarovanje v zvezi z življenjskim zavarovanjem, a dobili bi morali dodatno nezgodno polico. Pač pa je pri zavarovanju po načinu KARITAS dvojna zavarovalna vsota za primer nezgodnih smrti že v naprej pogojena.

K. M. — Slovenj Gradec. Na tisto mariborsko samopomoč mi nimamo nobenega vpliva. Nesreče smo vas hoteli obvarovati že s tem, da smo po »Naši moči« ponovno bobnali, naj se ljudje sumljivih samopomoči ogibajo. Vi ste bili med onimi, ki ste mislili, da pišemo zgolj zaradi lastne koristi. Sedaj sami priznavate, da smo mi imeli prav in da bi imeli tudi vi prav, če bi se bili naših nasvetov držali. Po našem mnenju so zneski, ki ste jih vplačali, izgubljeni.

N. P. — Dolnja Lendava. Čuli ste, da bodo vse zavarovalnice poddržavljene. Kje ste to čuli, ne poveste. To bi bilo najbolj zanimivo. Vendar bo najbrž tako, da vas je nekdo napačno poučil. Zavarovalnice ne bodo poddržavljene, pač pa stojijo pod državnim nadzorstvom. To je pa tisto, kar smo mi vedno živo želeli, čeprav to posebno inozemskim zavarovalnicam ni bilo prav všeč. Le skrbno zasledujte pisanje »Naše moči«, pa boste videli, da je državno nadzorstvo za zavarovalstvo nekaj zdravega.

Jože Ljubljana, Miklošičeva cesta, pri kolodvoru Strgar
želi vesele božične praznike
in srečno novo leto 1939
brivec in frizer ter se priporoča za nadaljnjo naklonjenost

Usodno za šolo. Učitelj: »Tonček, kako to, da se tvoja naloga »Naša mačka« glasi povsem enako kot naloga tvojega brata Ivančka?«
Tonček: »Gospod učitelj, ko pa imamo samo eno mačko pri hiši.«

ČIM VEČ ZAVAROVANCEV — TEM MOČNEJŠA ZAVAROVALNICA.

Drugačni časi. Gospod Ribar sedi v družbi s svojimi prijatelji pri evičku in se jezi nad žensko modo. Med drugim pravi: »Včasih je bilo treba ostrici pol ducata ovac, da si žensko oblekel; dandanes zadostuje za to ena sama sviloprejka.«

Popolnoma pa je dokazano, da so Rimljani že prav dobro poznali in gojili neke vrste »vzajemno zavarovanje«. Pri Rimljanih najdemo pogrebna društva malih trgovcev, obrtnikov, igralcev, podčastnikov, veteranov itd. Ohranjenih je nekaj zelo zanimivih pravilnikov teh društev.

»Collegia« (izg.: kolegija = društva) v Rimu so bila ustanovljena iz verskih motivov (v prvem stoletju po Kr. r.). Ta društva so pa polagoma razširila krog svojega udejstvovanja s tako zvanimi pogrebnimi društvi (collegia funeraticia), ki so imela namen oskrbeti svojim članom dostojen pokop. Pozneje je bil pri teh združenjih verski moment potisnjen čisto v ozadje.

Leta 133 po Kr. r. je bilo v mestu Lanuvium v bližini Rima ustanovljeno »društvo čistilcev Diane in Antonija v Lanuvium« (Collegium cultorum Dianae et Antonii in Lanuvium). Pravila tega društva se v izvlečku glase takole:

1. Vpisnina znaša 100 sestercejev (rimski denar); izročiti je treba tudi eno amforo (26 litrov) dobrega vina.

2. Mesečni prispevek znaša 5 asov (rimski denar).

3. Ob smrti člana, ki je z mesečnimi prispevki 6 mesecev v zaostanku, ne izplača društvena blagajna nikake posmrtnine, tudi v tem primeru ne, če je dotični član z njo že v oporoki razpolagal.

4. Posmrtnina znaša 300 sestercejev. Od tega zneska se takoj odbije 50 sestercejev, ki se ob gomili (ali grmadi — mrliča so Rimljani sežigali) razdele spremstvu (»pogrebečim«). Spremistvo gre peš.

5. a) Če umre član izven mesta Lanuvium in če prijavljeni smrtni primer ni nastopil več kot štiri milje daleč od mesta, oskrbijo pokop trije društveni člani, ki prejmejo posmrtnino in vsak po 20 sestercejev dnevnic. (Če kaj poneverijo, morajo poneverjeni znesek vrniti društveni blagajni v štirikratnem iznosu.)

b) Če nastopi smrtni primer v večji oddaljenosti od mesta in ga ni bilo mogoče pravočasno prijaviti, prejme posmrtnino tisti, ki je oskrbel pokop. Seveda se mora prej primerno izkazati in dokazati, da posmrtnine ne more nihče drugi iztožiti. Pri izplačilu posmrtnine se v tem primeru poleg zneska za spremstvo (50 sestercejev) odtegne še mala pristojbina za društvenega blagajnika.

6. Noben upnik, niti patron ali gospodar osvobođenca, odnosno sužnja, ne more zaseči (iztožiti) pogrebne (razen če je postavljen za dediča).

7. Če ni nobenega dediča (če umre član brez oporoke), oskrbi pokop društvena blagajna sama.

8. Če gospodar noče izročiti trupla umrlega sužnja (člana), priredi dedič ali društvena blagajna navidezen pogreb (funtus imaginis).

9. V primeru samomora se pogrebna in v nobenem primeru ne izplača.

10. Vsako leto se po vrstnem redu članske liste imenujejo štiri člani, ki morajo pri slavnostnih pojedinah predložiti vsakemu članu

- a) kos kruha (za 2 asa);
- b) štiri sardine;
- c) toplo vodo za mešanje z vinom;
- d) potrebno posodo;
- e) blazin (pri obedah so Rimljani ležali).

Vsak od teh štirih članov mora za vsako slavnostno pojedino preskrbeti 1 amforo vina. (Kdor se brani prevzeti to dolžnost, mora plačati 30 sestercejev kazni, mora dalje povrniti svojemu namestniku vse stroške, drugo leto pa pride zopet na vrsto).

11. Vsako leto se vrši 6 slavnostnih pojedin in sicer na rojstne dneve Diane, Antonija, društvenega patrona ter na rojstne dneve treh (drugih) članov družine Caesarii. Za obe prvi slavnosti

pojedini je na razpolago po 400 sestercejev iz društvene blagajne. (Tudi ostale 4 slavnostne pojedine ne povzročijo članom nikakih stroškov, ker jih krijejo slavljenci sami.)

12. Suženj, ki je osvobojen, mora postreči z 1 amforo vina.

13. Pri slavnostnih obedah se ne sme govoriti o nobenih poslovnih zadevah.

14. Kdor se pri mizi nedostojno vede, plača denarno kazen.

15. Predsednik društva mora ob slavnostnih dnevih opraviti daritev v belem oblačilu. Ob dnevih obeh bogov zaščitnikov mora članom dobaviti olje, ki je potrebno za umivanje pred obedom.

Zanimivo je tudi opozorilo: »Ti, ki hočeš vstopiti v to društvo, preberi prej pravila in šele potem vstopi, da se ne boš pozneje pritoževal...«

Kakor je razvidno iz teh pravil, je moral vsak član poleg vpisnine plačevati še stalno enak mesečni prispevek. Zaradi pomanjkanja dokazov ni mogoče ugotoviti na podlagi kakšnih kalkulacij so bili izračunani ti prispevki. Zelo verjetno pa je, da so ti računi sloneli na nekih še nepopolnih izkustvih o umrljivosti in da je bila torej premija (z vpisnino) v še dokaj zmernem razmerju z zavarovalno vsoto. Dohodki društva so obstojali iz vpisnine, mesečnih prispevkov in naklonil premožnih dobrotnikov. Društveni kapital se je večal tudi z obrestmi naloženega denarja in z denarnimi kaznimi, ki so jih morali plačevati člani, ki so kršili društvene predpise. Članom je bila zelo dobrodošla odredba, da upniki posmrtnine niso mogli zaseči.

Ker so ta društva vodili člani sami po uradnih, ki so jih izbrali sami med seboj, lahko sklepamo, da so bila povečini pravilno upravljana in da so bila solventna. To je zelo verjetno tudi zaradi tega, ker so bile te ustanove pod strogim državnim nadzorstvom. Vlada je dovoljevala ustanovitev oz. obstoj le takim društvom, ki so mogla dokazati, da imajo sposobno vodstvo, da so v javno korist in da so strogo nepolitična. Uradnike so vsako leto (ali na več let) ocenjevali in izmenjevali.

Delokrog društva je bil krajjevo omejen. (To bi moralo veljati tudi za naše samopomoči!) Članstvo teh društev sicer ni bilo omejeno na določen stan ali poklic, vendar so bili v posameznih društvih člani več ali manj iste socialne stopnje. Zgoraj omenjeno lanuvijsko društvo je bilo po članstvu precej mešano, saj so bili poleg svobodnih ljudi člani tudi sužnji. Prvotno je bilo strogo prepovedano, da bi bil kdo zavarovan pri več društvih. Tudi ženske so lahko postale članice teh društev. Ni pa znano, kakšna najvišja in najnižja starost je bila določena za sprejem v društvo. Članstvo je prenehalo, če je bil član v zaostanku s plačilom mesečnih prispevkov, če je bil prepirljiv in če se ni pokoril odredbam občnega zbora ali društvenih uradnikov. Za samomorilec niso izplačevali posmrtnine, niti ga niso pokopali na društvene stroške. (V primeri z današnjimi zadolžniki določili je to določilo zelo strogo.)

Prvotno so ta društva gojila res samo »pogrebno« zavarovanje (namenjeno samo za kritje pogrebnih stroškov). Pozneje pa se je to zavarovanje spremenilo v posmrtninsko. To že lahko sklepamo iz dejstva, da so bili nekateri večkrat zavarovani in da gotovo niso nobenega večkrat pokopali. Izplačani zneski torej niso več služili izključno samo za kritje pogrebnih stroškov.

Zaradi pomanjkljive tehnike (zavarovalne) se ta društva niso mogla razvijati v večjem obsegu. Vsi ti primitivni početki življenjskega zavarovanja pa so postali žrtev denarnega razvrednotenja, ki se je začelo pojavljati v tretjem stoletju po Kristusu.

Samo za en dinar gre!

Tretje leto smo končali. V treh letih ste dobili 36 bogatih števil »Naše moči«. In kaj ste za to plačali? Vsega skupaj bore 3 dinarje. Spočetka se je marsikdo izmed vas upiral, misleč pač, da bo »Naša moč« običajen reklamni list. Čim dalje vam je pa list prihajal v hišo, tem ljubši vam je postal. In danes že kar ne morete biti brez njega. Če se »Naša moč« kje malo zamudi, že pišete in s skrbjo sprašujete, kaj se ji je pripetilo. Če vas tedaj letos spet spomnim, da bo treba tudi za četrti letnik plačati en cel dinar za celo leto, gotovo ne boste nevoljni. Na dinar človek prav lahko pozabi. Prosimo vas zato: 1. Požarni zavarovanci in vsi, ki plačujete letno premijo, vplačajte tisti dinar ob letnem plačilu. — 2. Karitas-zavarovanci odrajtajte dinar že pri januarskem plačilu inkasantu. — 3. Življenjski zavarovanci, ki plačujete premije mesečno, imate dinar priračunan prvomesečnemu plačilu že na položnicah. Kdor pa plačuje v drugačnih obrokih, bo plačal dinar ob prvem v letu 1939 zapadlem obroku.

Pomnite: Stroški »Naše moči« so daleko višji, kot pa znesejo vsi ti dinarji skupaj. Zato pa vedite, da s temi dinarji predvsem pripomorete, da moremo list pošiljati stotinam in stotinam naših izseljencev, ki so vam vsem za list brezmejno hvaležni. Le čitajte, kaj piše v tej številki »Naše moči« naš prijatelj dr. F. J. Kern iz Clevelanda.

† Jakob Češarek

Dne 3. novembra t. l. je umrl v Dolenji vasi pri Ribnici naš zaslužni dolgoletni zastopnik gospod Jakob Češarek. Pred 75 leti se je rodil v Nemški vasi. V Dolenji vasi je imel priljubljeno gostilno. Kmalu po ustanovitvi Vzajemne zavarovalnice je prevzel krajevno zastopstvo. Nad 35 let je z veliko vnemo širil spoznavanje in smisel za domačo zavarovalnico. V najtežjih razmerah ni izgubil poguma ter je trdno veroval, da more pri zdravem in nepokvarjenem ter neodvisnem narodu končno zmago odnesti le od nikogar odvisno domače gospodarstvo, katerega najpomembnejša veja je domače zavarovalstvo. Ko mu je zadnja leta začel pešati vid in so ga začele napadati tudi druge težave, ki jih prinese s seboj starost, je še vedno z ljubeznijo mislil na Vzajemno zavarovalnico ter z očetovsko skrbnostjo izročal zastopniške posle svojemu sinu Francu, ki bo v svojem nadaljnjem zastopniškem delu imel v svojem rajnem očetu najsvetlejši primer vztrajnosti in požrtvovalne gorečnosti za domačo ustanovo.

Naj pravični in dobri Bog pokojnemu g. Jakobu Češarku obilno povrne njegovo dobro delo! Svojem pa izrekamo naše tople sožalje.

Samo 20 ur zavarovan

V Škofji Loki in njeni okolici se zavarovanje KARITAS prav lepo razvija. Število zavarovancev hitro narašča. Starejši se zavarujejo za posmrtnino, mlajši za doto in starostno preskrbo. Agilni zastopnik Franko Tone (Škofja Loka, Poljanska cesta 11) ima vedno več dela. Pa je v veliki meri tudi njegova zasluga, da je v škofjeloškem okraju zanimanje za zavarovanje KARITAS tako ve-

liko. Marljiv in vztrajen je kot mravlja, hodi od hiše do hiše in priporoča KARITAS kot koristno, potrebno in popolnoma varno zavarovanje. Seveda so nekateri za tako stvar bolj dovzetni kot drugi. Nekateri imajo o zavarovanju še vedno zelo čudne in napačne pojme. Takim je treba na dolgo in široko razlagati prednosti zavarovanja, njega socialni in gospodarski pomen. S potrpežljivo vztrajnostjo s veliko doseže. Včasih je treba čakati več mesecev, leto in celo več let. Naj navedemo samo en primer, ki naj bo v opomin tistim, ki še obotavljajo:

Kogovšek Franc iz Škofje Loke, Poljanska cesta 13, je bil kot ključavničar uslužben pri Jugočeški v Kranju. Bil je soliden človek. Zelo rad je imel svojo družino. Zastopnik T. Franko mu je bil skoro sosed. Že cela tri leta ga je zamen nagovarjal za zavarovanje KARITAS. Kogovšek pa je vedno našel kak iz-

govor. Konec oktobra 1938 pa se je le odločil in podpisal ponudbo za sprejem v zavarovanje. Zavaroval se je na doživetje. Zavarovalna vsota naj bi se izplačala njemu po preteku 25 let. Če bi pa prej umrl, naj bi se zavarovalna vsota takoj po smrti izplačala njegovi ženi Mariji. Ker je bil ponudnik res popolnoma zdrav in sploh nikoli bolan, je bila njegova ponudba gladko sprejeta. Polica je bila izstavljena v novembru in poslana med mnogimi drugimi zastopniku Franko Tonetu, da jo izroči zavarovancu in kasira prvi mesečni prispevek. V soboto 12. novembra 1938 zvečer ob sedmih se je zastopnik Franko zglasil pri Kogovških s polico. Kogovšek je ravno prišel z dela. Tisti dan je dobil ravno plačo v tovarni. Prevzel je polico in plačal prvi mesečni obrok (v tem trenutku je nastopilo jamstvo zavarovalnice za izplačilo cele zavarovalne vsote!).

Drugi dan, t. j. 13. novembra, je bila nedelja. Po kosilu je šel Kogovšek nekoliko počivat. Malo pred tretjo uro popoldne ga je prišel obiskat njegov brat, kateremu je pred kratkim umrla žena in mu zapustila 9 otrok. Tega obiska je bil Kogovšek zelo vesel. V razgovoru z bratovimi otroki je vstal, da si prižge cigareto. Kar v trenutku pa se je zgrudil na tla. Bil je na mestu mrtev. Poklicani zdravnik je mogel ugotoviti le smrt. Srce je iz neznanega vzroka naenkrat prenehalo biti. Kogovšek je bil star 33 let. Zapustil je mlado vdovo s štirimi nepreskrbljenimi otročiči v starosti od 3 mesecev do 9 let. Uboga družina je ostala brez zaslužka in brez sredstev za preživljanje. Z zneskom, ki ga ji je izplačala KARITAS, si bo družina pomagala iz prvih in najhujših gmotnih težav.

Kogovšek je bil torej zavarovan le 20 ur in KARITAS je izplačala celo zavarovalno vsoto. Samo en mesec naj bi še odložil zava-

Važno opozorilo

Gospod Svete Alojzij nima pravice sklepati kakršnakoli zavarovanja za račun Vzajemne zavarovalnice. Še manj ima seveda pravico sprejemati plačila za naš zavod. Pozivamo ga, da nam nemudoma vrne vse tiskovine in pooblastilo.

Vzajemna zavarovalnica
v Ljubljani.

Glas iz Clevelanda (USA)

Iz Clevelanda v severnoameriški državi Ohio smo prejeli zanimivo pismo tamkajšnjega slovenskega zdravnika dr. F. J. Kerna. Pismo objavljamo v celoti, ker nam nazorno kaže, v koliko uteho je »Nasa moč« tudi visoko izobraženemu ameriškemu zdravniku. Takole se glasi:

Že nad eno leto prejemam Vaš prav zanimivi in v lepem nacionalnem duhu pisani mesečnik, ki mi v izbranih člankih in beležkah prikazuje razvoj slovenskega naroda v preteklosti in sedanjosti. Nadomestuje mi druge slovenske časopise iz domovine, katerih kot zaposlen zdravnik nimam časa prebirati in jih tudi malokdaj dobim v roke. (Bil sem naročnik »Doma in svet« nad deset let in prejemam še vedno »Mladiko«, ki sem jo slučajno prejel vprav z isto pošto kot Vaš list.)

Pred leti sem se silno zanimal za vse, kar je slovensko v Ameriki in v stari domovini. Nekaj svojih misli sem povedal v »Spominih«, ki jih je lansko leto tiskala tiskarna »Merkur«. Zadnja leta sem opustil delo za javnost, ker sem nekak »divjak« brez stranke in bi bil bržkone general brez armade, kar se je kazalo v zadnjih 25 letih. Vaš odgovor pod rubriko »Urednik kramljac« nekemu P. N. v S. je nekaka moja lastna izpoved z ozirom na slovensko vprašanje. V Severni Ameriki je v tem oziru (glede strankarstva) prav tako reč, kot je pri Vas, če ne slabša, ker so naši voditelji s par ljudskimi šolami ali par gimnazijami (izvzemši duhovščino) še bolj nagnjeni na osebne prepire in na osebno zavist. »So namreč ljudje med nami, ki prav nobene stvari in nobene pojave ne morejo gledati z vidika čisto nacionalnih in splošnih narodno gospodarskih koristi...« Tako je in nič drugače. Zato smo po večini ljudje s širšim obzorjem, kakor naš pesnik Ivan Zorman, umetnik Gregorij H. Prusheck in pevski vodja mladinskih pevskih društev Lojze Šeme, takc izolirani, ker ne moremo spadati med one, ki se kosajo kdo bo bolj z loparjem udarjal po sorojaku z malo drugačnimi nazori.

O izseljenskem vprašanju bi rad napisal svoja mnenja. Deloma sem jih pa že ustmeno povedal nekdanjemu sostanovalcu alojzijevisčniku Jurotu Adlešiču, ko sva kramljala pred njegovim odhodom iz Clevelanda. Je pač nekaj radikalno narobe. Nihče pa menda ne ve, kaj je napak in kako razmere ozdraviti. Pač potrebujemo svojo pelletko in morda malo diktature ne bi škodovalo.

Oprostite, da sem pismo razvlekel. Toliko že nisem pisal v domovino par let. Nekaj sličnega sem omenil v pismu prijatelju Francu Trdanu v št. Vidskih zavodih.

Prilagam en dolar v gotovini za delno povrnitev stroškov.

Želim Vam vesel Božič in srečno Novo leto!

Z iskrenimi pozdravi

J. dr. Kern.

Gospod doktor! Hvaležni smo Vam za laskavo pismo in za tako veliko pozornost, ki jo posvečate s tem pismom našim skromnim prizadevanjem za ozdravljenje vseh ran na našem javnem življenju. Radujemo se, da Vam je »Nasa moč« v uteho. Mi se bomo poslej še bolj potrudili, da bomo govorili v našem listu iz narodove duše za narodove koristi, pri čemer se zavedamo, da živi v naši državi le manjši del našega naroda in da spadate k temu delu vsi, ki vas je Previdnost ali zla usoda ločila od skupne mize.

38-letna doba uspehov in neprestanega dviga je najboljša priporočila našega zavoda!

IVAN JAVORNIK - mesar in prekaževalec
LJUBLJANA - Domobranska cesta 7, šolski drevored,
Wolfova ul. 12, Mladofrčeva c. 17 - telefon 2703 in 3157
Zeli svojim odjemalcem in prijateljem **SREČNO NOVO LETO**

Karitas plačnikom

Mesečni prispevki za zavarovanje »KARITAS« se morajo plačevati redno vsak mesec vnaprej in sicer že takoj po prvem mesecu!

Kdor plačuje po inkasantu, naj plača takrat, ko pride inkasant. Inkasant mora napraviti obračun in odposlati kasirani denar najkasneje do 15. v mesecu. Če inkasant slučajno ne pride, mora plačnik sam poskrbeti, da bo mesečni prispevek pravočasno plačan (po poštni nakaznici, po položnici ali pri blagajni).

Kdor stalno plačuje po položnici, naj plača do 5. v mesecu.

Zaradi vedno večjega števila zavarovancev imamo tudi vedno več dela z zaostankarji. Zaradi tega smo se odločili, da bomo od sedaj dalje ravnali strogo po pravilih in vsa zavarovanja, ki so v zaostanku tretji mesec, brezpogojno razveljavili, oziroma spremenili v plačevanje prosto zavarovanje z znižano zavarovalno vsoto. Treh ali celo večmesečnih zaostankov ne bomo pod nobenim pogojem dovoljevali. Ni pa seveda s tem rečeno, da sme vsakdo imeti stalno eden ali dva mesečna prispevka v zaostanku. Poudarjamo, da dovoljujemo le v prav posebnih primerih začasni zaostanek. Kdor bo imel stalno eno- ali dvomesečen zaostanek, bomo primorani računati mu stroške za evidenco zaostankov. Zastopnikom-inkasantom smo dali tozadevna navodila, da zavarovanca na to opozorijo.

Pohvalimo naj ob tej priliki redne plačnike, ki točno plačujejo svoje mesečne prispevke, čeprav jim je včasih težko plačati.

Tudi pri plačevanju mesečnih prispevkov mora biti nek red. To opozorilo naj velja vsem tistim, ki se tega do sedaj niso zavedali.

Reden plačnik — dober gospodar!

L. M. ECKER. Sinova

Splošno kleparstvo, kritje lesocementnih streh, strelvodne naprave Mrzlo- in toplovodne instalacije, sanitarne opreme

Račun poštne hran. 10.771
Telefon interurban 29-33

LIUBLJANA, Slemškova 4

V vlaku. Prvi potnik: »Gospod, oprostite, ali mi lahko postrežete s šibico?« — Drugi potnik (uslužno): »Žal šibice nimam, pač pa užigalnik.« — Prvi potnik: »S tem si pa ne morem iztrebiti zob.«

Predsednik višjega sodišča obišče kaznilnico in najde vse v najlepšem redu. Kuhinja izvrstna, snaga popolna. Pa pravi nekemu kaznjencu: »Saj tu vam je čisto dobro.« — Kaznjeneec: »Ne rečem, da nam je sedaj sila. Vendar bi bilo dobro, če bi gospod predsednik vsaj vsak teden enkrat prišli na obisk.«

Če je zdravnik v letovišču. Doktor R. se je silno rad hvalil. Ko je po enem mesecu spet prišel v svojo stalno večerno družbo »pri Šodčku«, se takoj pohvali:

»Imenitno sem se imel. Ves mesec sem bil na južni dalmatinski obali.«

»Da, čitali smo včeraj to v časopisju,« se oglasi občinski tajnik, čigar strupenega jezika se je vse balo.

»Čitali? Ni moglo. Kaj so pa pisali?« — vpraša radovedni doktor.

»To, da je število smrtnih primerov v zadnjem mesecu pri nas znatno padlo,« — ga zavrne tajnik.

5*

rovanje, samo en dan naj bi odlašal s plačilom, pa bi pustil svojo družino res čisto brez vseh sredstev. Zastopnik Franko Tone je s svojo vztrajnostjo in nepopustljivostjo prihranil tej družini mnogo težkih dni. Marija Kogovšek mu je za to gotovo hvaležna.

MLADA MOČ

Moji dragi mali prijatelji!

Ko gre »Naša« in »Mlada« moč v četrto leto, bi hoteli slišati nekaj čisto posebnega. Ali morda ne? Pa me spravljate v zadrego. To namreč, kar bi vam rad povedal, ni tako enostavno. Čujte! Ali ni res, da smo vsi ena sama velika družina? V tej družini so pa veliki in mali. Veliki so tisti, ki imajo mnogo soli v glavi, mali pa oni, ki jim namesto možgan slama v lobanji trohni. Ej, so ti slednji zanimivi! Ko boste vsi že veliki in vam bo v glavah mnogo soli, boste zelo debelo gledali, kadar boste videli, da slama več pomeni kot sol. Glejte, kaj se mi je zadnjič zgodilo:

Sedaj je zima, a je na ljubljanskih ulicah ni dosti videti. Sredi zime (to je bilo v decembru) so ceste bolj suhe kot v juliju, če ne dežuje. In tako mi je burja puhnila v obraz krepko porcijo prahu, ko sem racal tja proti ljubljanskemu kolodvoru. Kaj menite, ali je bil res samo prah, kar me je v oči zaščevelo? Jok, bi rekli v Beogradu. Kar me je zbudilo, je bil človek, pravi pravcati človek. So namreč ljudje, ki so kol najdrobnejši prašek, pa vendar ščegetajo, ščipljejo in rezgetajo, kot da so velikani. Pa se človek krepko odkašlja in jih z debelim pljunkom izpljune. Ali ste že kdaj kaj takega videli? Gotovo še ne. Meni se je pa zadnjič vseeno prav tako stvar pripetila. Če nočete verjeti, vam nič ne zamerim. Kajti je stvar res težko verjeti...

Pa se vam bo, ljubčki moji, v življenju še čisto kaj drugega pripetilo. Moj prijatelj Rabambula na primer je prepričan, da ga ni govornika večjega od njega. In gre na ljubljanski trg, tja, kjer si gospodinje prosto volijo kolerabce, solato in druge stvari, ki jih morajo možanci plačati. Gre, pravim, na trg ter poskuša svoje govorniške zmožnosti pri krakovskem zelju. Jok — se je glasilo. Vse govorniške zmožnosti so splahnele spričo kislega zelja. Kajti je kisel zelje dobro samo, če ga ješ, ne pa, če pridigaš ob njem. Pa se je takisto zgodilo pri gobah, pri stiškem siru,

Naj bo ta primer resen opomin vsem tistim, ki se še obotavljajo, in zlasti tistim, ki neprijazno odslavljajo naše zastopnike kot nepotrebne vsiljivce. Naši zastopniki vam hočejo samo dobro, zato jih tudi primerno sprejemajte!

pri Javornikovih klobasah, pri Oevirkovih karmenateličkih, pri kisli, sladki in stolčeni smetani in še končno pri vseh sortah krompirja. Prijatelj Rabambula je odšel osramočen s trga in si dejal: Ni ga govornišva močnejšega kot je babji jezik...

In bi vam lahko še marsikatero zgodbo povedal, a je prav za prav ena žalostnejša od druge. Ni je namreč stvari pod božjim soncem, ki ne bi imela dveh platí. In je ena plat lahko bela, druga pa črna, ena lepa, druga grda, ena pravična, druga krivična. Danes sem zapisal nekaj o drugi platí. Vi, prijateljčki, pa mi za nalogo opišite prvo plat. Za nagrado namreč spišite nalogo:

Kako lep je ta zimski čas!

Naloga je prav lahka za misleče butice. Že gori sem rekel, da so veliki ljudje tisti, ki imajo sol v glavi. Jaz sem prepričan, da ste vi vsi sami taki velikani. Zato boste nalogo igranje napisali.

Za nalogo »Ob dvajsetletnici Jugoslavije« sem nagradil te-le:

Vero Škrbec, učenka VI. razr. ljudske šole, Nadlesk, p. Stari trg pri Ložu;

Ludvika Ivanetiča, učenca ljudske šole v Semiču. Vrtača 15, pošta Semič;

Alojzija Jelovška, učenca V. razr. ljud. šole, Drenov grič 10, pošta Vrhnika;

Milico Golob, učenka VI. razr. ljudske šole, Sklendrovec, pošta Zagorje ob Savi.

Pravite, da bi katero od teh nalog radi čitali? Hm! Težko se odločim, katero bi vam tu objavil. Vse naloge so namreč druga drugi podobne kot jajce jajcu. Če bi ne bili raztreseni široma po naši zemlji, bi rekel, da ste drug od drugega prepisovali. Zato pa ne bomo nobene v »Mlado moč« djali, temveč vsi skupaj samo krepko vzklíkimo: Živio Jugoslavija!

Da bi v novem letu postali še večji prijatelji kot v preteklem, to iskreno želim

brat Ivo.

Metkin prvi sv. večer

Naša Metka je stara osem mesecev. Prav na sveti večer je prestopila v devetega. Vse jo občuduje in hvali, češ da je angelček, le perutniček še nima. Saj mama to tudi ve, pa molči in to srečo spretno skriva.

Metka je tretje detece v družini in ima kar tri imena. Razigrana in vriskajoča je Meti, utrujena in sitna je Meta, najbolj pa razume na Metko. Pri očku je samo Meta, zato je to bratcema silno za malo. Zato je očka vedno sam in so vsi trije z mamico vedno sporazumni.

Za Metko se potegujejo vsi kot eden. Ako je očka slabe volje, ne sme Metke karati ali celo udariti. Saj lahko pokara in udari obadva bratca. Prav rada mu prineseta zadnji konec, oba hkrati, pa naj raje nad njima svojo jezo strese. Ako pa ni mamičje prav, da je Metka bolj trdo pocka za lase, ji takoj nastavi oba bratca svoji kuštravi butici: Nama pa smeš vse izpuliti!

Metka leži bolna in ima vročino. V polzavesti se ji vrstijo slike pravkar minulega svetega večera.

Na prvi sveti večer njenega življenja jo mama nese na dom stare matere. Očka pravi: domov, bratca pa: h teti Mici. Ta stari dom je neki zelo daleč. Najprej jo peljejo v njenem vozičku, nato jo nesejo na vlak, pa spet na čuden voziček, ki je silno neroden in pač še nikoli ni vozil kaj takega.

Ta obisk na sveti večer je bil neki že davno domenjen. Saj je vsak, ki je prišel Metko gledat, naročal mamič: Oglasi se z njo na našem domu.

Na starem domu je novo življenje. Bratca sta silno vesela. Ob mukanju živine, kruljenju pujsov in vreščanju kokoši vztrepetava od veselja tudi Metka. Bratca pa jih oponašata s čudnimi glasovi. Na starem domu je polno ljudi in vsi so zelo prijazni. Čez dan so raztepeni po opravkih na kmetiji, pod večer pa posedejo v veliki sobi, ki ji pravijo hiša. Mladina ob toplo veliko peč, stara mama v mala nebasa za veliko peč, tete pa po temnih kotih. Od tam oprezujejo došle goste in večejo pogovor s stricem, ki sedi za mizo. Luč iznad mize močno sveti. Na mizi je velik nered. Tja so nanesli polno ropotije iz mesta, radio, sladkarije in dobilke za igro svetega večera. Tudi za Metko je prostor, obložen z vabljevimi zavitki. Metka pa ne sedi za mizo. Hotela bi tja v kot, kjer se pastirci drenjajo k štalci na griču, od koder sije močna zlata svetloba. Pa je tete tja ne pustijo.

Na starem domu so pripravili Metki lep sprejem. Čez večni prag so jo prenesli na rokah. Potem je šla iz rok v roke. Teta Mica jo vidi prvič in se je ne more nagledati. Pestovati pa zna najbolje. Stric sicer meni, da ji ta posel ne gre od rok, vendar ga teta zavrne, da je celo Metkinega očka pestovala. Metka postane utrujena in jo da jo celo stari materi v naročje.

Stara mati sedi v postelji ob peči. V letih je onemogla in je že davno, ko je svojega zadnjega pestovala. Ob pogledu na Metko ji žari pogled in se ji smeji obraz. Pač ji ubajajo misli tja v davna leta, ko je tudi ona bila tak angelček, pozneje mlada mamica. V Metkine oči se zagleda in je dobre volje. Tudi Metki je pri njej najbolj všeč. Z njo se pogovarja, obnavlja spomine, lahko jo ujička in boža po polnih ličkih. Metka se igra, nagiba glavico na stran in poredno mežika. Stara mati pa v radosten smeh.

Spet se oglasi stric, češ da so otroci najbolj blaženi, ako se z otroci radujejo. Stara mati danes tudi to zbadljivko s smehom prenesejo. Iz nedolžnega pogleda malega angelčka prehaja tudi na mater angelski sijaj. Obema je na sveti večer dobro.

Z materinega naročja jo izvabi teta, ki ji sicer Metka ne ve imena, le stric jo kliče s sitnico ter ji venomer oponaša zobe, ki da jih nosi v rokah. Tega Metka ne razume. Teta je bosa in po stari modi oblečena privihrala iz veže, zdaj vabi Metko s sladkorčki. Nato zgineta družini izpred oči.

Nese jo v hlev, predstavlja ubogo malo Metko Sivki, posaja jo na Lisko, na vrat Dimki in med rogove mrkemu Sorežu. Vmes se mnogo smeji in besediči. Položi jo v steljo poleg telička, ki pač ne more biti starejši od Metke. Teliček je pla-

ljiv, a tudi Metka se vsa trese. Teti je to neki zelo všeč. Metka pa postaja sitna in boječa. Vsa zardela zahteva mamico. Tedaj ji teta sili v usta sladkorčke in piškote, da se otroku zamažejo lica in obleka. Metka postaja nejevoljna. Teta odvihra z njo v spalnico. Sili jo v veliko ogledalo, postavlja jo na posteljo in guglje ter ujička, dokler je ne utolaži. Metka dolgo ni zadovoljna. Spet zahteva mamico. Oglasi se trda beseda strica in reši Metko iz rok sitne tete v mirno naročje stare matere.

Metka odide spat, a spati ne more. Iz hiše je dobro slišati, kako kličejo številke, se smeji, pojejo. Posebno je slišati dolgega Franceta. Le kako bo ta fant skozi življenje s svojimi dolgimi nogami in rokami! Le kje je vzel tiste velikanske domine!

Nato pojejo. Metka dobro razloči stričev glas, kako iz žepne pesmarice prebira božične popevke. Le čemu jih na pamet peti ne zna!

S polnočnimi glasovi utihnejo glasovi iz hiše. Nebeški krljati se nagnejo do Metkine postelje in otroka zazibljejo v spanje.

Danes je bil pri Metki zdravnik. Mamici je naročil: varujte jo pred tetami in njihovimi sladkarijami.

Mamica jo varuje. Metka je zdrava in čaka le drugega svetega večera.

Daj ga nam vsem ljubi Bog dočakati!

Čeč Makso, dijak:

Kadar je stiska najhujša, je pomoč najbližja

Dan pred božičem. Zalostno razpoloženje vlada v družini, kajti božični prazniki so tu, v shrambi pa ni niti koščka kruha, da bi mati mogla z njim nasititi lačne kljunčke. Očetova dolga bolezen in končno njegova smrt sta pobrali vse prihranke, ki so jih toliko let zbirali z velikim trdom, da si kupijo svet in sezida jo hišico. Nenadna nesreča jim je podrla vse nade v boljše bodočnost. Oče je bil sicer zavarovan pri Karitas in so premijami tudi točno plačevali ves čas, ob smrti poslali vse potrebne listine, toda do sedaj ni bilo še nobenega odgovora. Povrh tega jim je pa še sosed, agent neke samopomoči, na tihem povedal, da ve iz zanesljivega vira, da Karitas ne izplačuje več in da je tik pred polomom. Vse to je nesrečno mater treh otrok tako zbegalo, da ni vedela več, kaj naj stori. Najhujše ji je bilo gledati, kako njeni otroci stradajo in jim ne more nič pomagati. Saj še sama že cel dan ni imela ničesar v ustih, razen trde skorjice kruha in vode. Za tistih par dinarjev, ki jih zasluži s pomivanjem in ribanjem, kupi d-cu kruha. Danes pa je obnemogla in ni mogla nikamor. Saj sama ni težko čakala konca, smilili so se ji le otroci; kaj bo z njimi, ko nje ne bo več. V takih razmerah ne bo mogla več dolgo zdržati.

Ko ji je mož umrl, sploh ni mogla verjeti, da je sedaj sama za vse. Ni se mogla zviševati v to, da njenega ljubljenega in dobrega moža ni več. Sedaj po enem mesecu se je morala vdati v uso. Molče je prenašala težo življenja, in če bi ne bilo otrok, sploh ne bi živela več...

»Franček kaj še ni Jerice?«

»Ne, mama.«

Jerica je bila njena najstarejša hči in danes jo je poslala k trgovcu po moko na upanje, da bi imeli vsaj za božič bel kruh.

Zunaj je začelo na star sneg zopet snežiti. Kmalu je bila vsa dolina pokrita s snežno odejo, z božjim darom, ki razveseljuje bogate in ubija reveže, ki se grejejo ob mrzlih pečeh. Ura je potekala za uro, Jerice pa še ni bilo. Sneg je še vedno z isto vztrajnostjo padal z neba in uboga vdova se je že bala, da dekletce ni obnemoglo in ostalo na cesti.

Zdajci so se začeli trdi koraki pred hišo. Radovedna, kaj je prineslo poznega gosta, se je vdova obrnila k vratom. Vstopil je visok mož, v katerem je spoznala vaškega zastopnika Vzajemne zavarovalnice. Na rokah mu je viselo breme — Jerica. Njeni zmršeni lasje so ji padali preko čela, oči zaprte, na ustnih blažen smehljaj. Možak jo je položil na posteljo in dejal:

»Dober večer! K vam sem bil namenjen, pa sem našel tole ležajo ob poti. Kaj pa vendar mielite, da jo pošiljate ob takem vremenu ven? Saj bi revica lahko zmrznila, če bi prišel malo kasneje!«

Tu je mala odprla oči in se začudeno ozrla po izbi. Po tako lepih sanjah — sanjala je, da je bila z očetom pri materi vseh ljudi, pri Mariji — se ni mogla prav domisliti, kje je. Toda že je spoznala dom in mater ter žalostno zahtela: »Mama, ničesar nisem dobila. Trgovca noče dati prav nič, dokler ne plačamo dolga.«

Ko je zastopnik to slišal, je takoj razumel, za kaj gre. Položil je na mizo kup bankovcev in dejal: »Tole sem danes dobil iz Ljubljane od Vzajemne. Zraven pa je bilo priloženo za Vas tole pismo, ki Vam ga bom prebral.«

Pismo se je glasilo takole:

Spoštovana gospa!

Oprostite nam, ker Vam nismo zavarovalnine izplačali takoj ob smrti Vašega moža. Dobili smo namreč (brezimen) dopis, da je bil Vaš mož ob sklepu zavarovanja že težko bolan. Primorani smo bili primer preiskati. Ugotovili smo, da je bilo nazonilno lažno.

Pošiljamo Vam zavarovano vsoto, in želimo obenem blagoslovljene božične praznike.

Z odličnim spoštovanjem

Vzajemna zavarovalnica
Karitas.

Iz kota se je začelo pritajeno ihtenje. Pa to niso bile solze žalosti, marveč solze veselja. Pred uro so bili še reveži, ki niso vedeli, kaj bodo drugi dan na Božič jedli. Sedaj pa, čeravno niso še preskrbljeni za vedno, dokler si mati ne bo opomogla, bodo že shajali. In kdo jih je vzdignil iz te revščine? Pošteno izplačilo posmrtnine od Karitas, ki ni še nikdar nikogar ogoljufala.

Čakalo jih je pa še drugo presenečenje. Komaj so se osvestili od sreče, ki jih je doletela, je že nekdo potrkal na vrata in vstopil je njihov sosed, potnik samopomoči. Sklonjen je pristopil k vdovi in ji podal roko, rekoč:

»Sosed, grešil sem. Jaz sem bil tisti, ki sem pisal Vzajemni o bolezni tvojega moža. Mislim sem, da bom s tem preprečil izplačilo in spravil Karitas ob dober glas. Tudi vse, kar sem ti govoril o propadu Karitas, je bilo izmišljeno. Vse to sem delal pod vplivom tujih ljudi, ki so hodili okrog mene in me nagovarjali, da sem sprejel službo potnika v njihovi samopomoči, ki so jo ustanovili. Pripovedovali so mi tudi o Vzajemni, da je to družba bogatašev, ki izkoriščajo ljudi. Pihali so mi tako lepo na dušo, da sem vse verjel in skušal onemogočiti vpliv Vzajemne pri ljudeh.

Iz tega se je rodilo tudi to, kar sem zagrešil nad teboj. Danes to lahko povem, ker je naša samopomoč propadla, kot mora propasti vsaka taka družba, ki je osnovana na goljufiji in takem delu, kot je bilo v navadi pri nas. Spoznal sem resnico in uvidel, da se mora slovenski flovek nasloniti

Približno 120.000 slovenskih gospodarjev je zaupalo svoja zavarovanja Vzajemni zavarovalnici. In ti? Postani in ostani član naše skupnosti!

Iz svetovne vojne. »Zakaj je bilo med svetovno vojno tako pomanjkanje mesa?«

»Ker so bile ovce na fronti, teleta v strelskih jarkih, svinje za fronto, voli pa na vladi.«

Žalostna šala. Prvi obsojenec: »Koliko dni si dobil?« — Drugi: »Samo 10 dni!« — Prvi: »Kaj si pa zagrešil?« — Drugi: »Umril sem sosedu in dve njegovi hčerki.« — Prvi: »Ni mogoče! Pa si dobil samo 10 dni?« — Drugi: »Da! Enajsti dan me bodo namreč obesili.«

TEODOR KORN - Ljubljana, Poljanska cesta
krovski in kleparski mojster, vodovod, centralna kurjava
želi vsem svojim strankam
srečno novo leto!

Vojaška. Podnarednik ozmerja rekrute: »Prišli ste s svojih domov, da postanete vojaki. Sedaj ste vojaki in vaša dolžnost je, da branite domovino. Nič več niste civilisti in zato tudi ne smete imeti nobenih zvez s — civilizacijo.«

Na ljubljanskem Marjinem trgu. (Resnična zgodba.) Železniški uradnik J. pelje svojega sinčka Edija na sprehod. Ata mu med potjo živahno tolmači vse mogoče. Prideta tudi na Marijin trg in obstaneta pred Prešernovim spomenikom. Edi hodi že v 3. razred. Ata pravi: »Vidiš, to je največji slovenski pesnik Prešeren.« — Edi: »Vem, ata, ali so vsi pesniki iz kovine?«

Nad 1200 požarov plača Vzajemna zavarovalnica letno. Neprestani dvig zavarovancev priča o hitrih ter zadovoljivih cenitvah našega zavoda.

Treba je biti oprezen. V neko brivnico v Zagrebu je prišel mož iz Zagorja. Prijazni brivec ga med britjem sprašuje to in ono, a mož uporno molči. Ko ga brivec vpraša, čemu molči, pokaže mu v kot, kjer je stala telefonska celica, na kateri je bil napis: Za vsak pogovor je plačati 1 din.

Na mestnem trgu. Elegantna gospa: »Joj, ta jajca so tako drobna!« — Kmetica: »Ne morem pomagati. Letos je tako leto.« — Gospa: »Oh, saj vem, kakšni ste kmetje. Pa bi pustili kuro, da dalje sedi, bi gotovo znesla debelejša jajca.«

Vzajemna zavarovalnica je bila in mora biti solidna, slovensko ljudstvo in slovenska solidnost sta ji temelj.

Primeren poklic. Ravnatelj kaznilnice novodošlih kaznjencema: »Pri nas ne sme nihče lenariti. Vsakdo se mora česa izučiti. Kaj bi rad postal ti, Bunc?«

»Mizar.«

»In ti, Rodež?«

»Pilot!«

Močne rezerve, tuzemske naložbe, 120.000 zvestih in zadovoljnih zavarovancev tvorijo moč Vzajemne zavarovalnice.

Zdravnik: »Ali bi radi doživeli visoko starost?«

Dama: »Ne, raje ostanem čim dlje mlada!«

Na plesu. Plesalka: »Oprostite, na trgovskem plesu ste me hoteli zasnubiti. Takrat sem Vas odklonila. Sedaj bi govorila drugače...« — Plesalec: »Jaz tudi.«

Hotel Slon. Pred leti je prišel v Ljubljano možiček in začuden obstal pred zlatim napisom: Hotel Slon. Vpraša postreščka, kaj pomeni beseda »hotel«. Da je to hiša s prenočišči, gostilno in kavarno, mu obrazloži postrešček. »Čudno,« meni možiček, »pri nas nimamo niti za ljudi hotelov, v Ljubljani jih na imate celo za slone.«

Pospešeno zdravljenje slinavke

Ker se tudi pri nas v Sloveniji na žalost pojavlja tu in tam slinavka in parkljevka, se nam zdi prav, da seznanimo naše čitatelje-živinorejce z naslednjo izkušnjo francoskih živinorejcev, objavljeno v nemškem kmetijsko-strokovnem listu »Wr. Landw. Zeitung« št. 37, leto 1938:

»Kakor so pokazale izkušnje, se je za hitro izlecenje slinavke sijajno obnesel napoj, pripravljen iz svežega pivarskega kvasa. Na slinavki obolelim živalim se daje skozi štiri dni, zjutraj in zvečer po opravljenem krmljenju, napoj, pripravljen iz četrtilograma svežega pivarskega kvasa (se dobi le v pivovarni!), razredčenega v 1 litru tople vode. Ta napoj živali rade sprejmejo, ako bi se pa le branile, je treba napoj vliiti iz primerne steklenice v gobec. Ognojeni mehurčki v gobcu se po tem napoju baje že v 24 urah zacelijo.

Ako pa ni pri rokah svežega pivarskega kvasa, si lahko pomagamo tudi z navadnim pekovskim kvasom (Germ), s katerim so dosegli istotako odlične zdravilne uspehe. V tem primeru se vzame za enkratni napoj 50 gramov kvasa in 30 gramov medu (če nimaš medu, nadomesti ga s 15 grami sladkorja) ter oboje raztopi v 1 litru tople vode, in sicer 2 uri pred napojem! Važno je, da stoji ta pripravek skozi dve uri na toplem zato, da se kvasne glivice bujno razmnože in da se živalim nudi gorak napoj.

Kakor trdijo tozadevna poročila, so na ta način negovane živali ozdravile že v štirih dneh in krave niti mleka niso izgubile. Na vsak način je priporočati, da prizadeti živinorejci tudi pri nas preizkusijo to preprosto in tako odlično učinkujoče sredstvo, in o doseženih uspehih poročajo. Zdravilni učinek kvasa pri gnojnih bulah je obče znan. Poleg tega pa se pri notrajni uporabi kvasa dovajajo telesu krepilne beljakovine in vitamini.

Prirodopisje. Učitelj: »Ribe v vodi vidijo in slišijo. Franček, poznaš še katero lastnost rib?«
Franček: »Da, če dolgo ležijo, začno smrdeti.«

Prehitra je bila. Oni: »Kaj moram izvedeti! Tvoja fotografija se nahaja v ženitovanjski posredovalnici?«

Ona: »Veš, možiček, to je še od lani, ko si bil tako nevarno bolan.«

Izenadenje. »Dragi možiček, obljubil si mi, da me boš z nečim iznenadil, kadar se naučim kuhati. No in sedaj sem se naučil.«

»Da, in sedaj bomo odpovedali kuharici.«

Zanimiva zgodovinska povest!!

Ali ste že brali najnovejšo Matičičevo knjigo

„Živi izviri“?

Je to zares prezanimiva zgodovinska povest slovenskega rodu od davnih dni do danes. Posebno primerna za društvene knjižnice. — Knjiga je prejela letos prvo banovinsko literarno nagrado. — Na razpolago je v vseh knjigarnah in pri založbi, Marmontova 11, Ljubljana.

in zaupati le slovenski zavarovalnici. Zato izjavljam tu pred vsemi, da je vse, kar podtikajo Vzajemni, laž in obrekovanje tistih, ki želijo slovenskemu ljudstvu vse najslabše.

Tebi pa, sosed, sem preskrbel službo v tukajšnji tekstilni tovarni, v zadostilo za vse hudo, ki sem ti ga prizadejal.

Vas, gospod zastopnik, pa prosim, da bi dali v »Našo moč« moje kesanje in izjavo, ki sem vam jo podal.

Petelin Stane, Ljubljana:

Kratek je čas enega leta

Takole ob večjih praznikih nam spomin kaj rad uhaja v preteklost. Kakor da smo praznike, ki so že eno leto za nami, doživljali šele prejšnji mesec. Človeško življenje poteka iz dneva v dan, tako da se ljudje dostikrat tega ne spomnimo. Saj ni dolgo, ko smo zadnjikrat posedali za pečjo, zunaj pa je bela snežna odeja pokrivala naravo v njenem spanju. Da, že eno leto je! Mnogokaj se je med tem spremenilo.

Življenje v mestih je modernejšo kakor na deželi, zato ljudje tu ne občutimo v toliki meri sprememb, ki se dogajajo okoli nas. Drugačna pa je naša dežela. Ko zapade prvi sneg, se naš človek z naravo odloči za počitek. Vsakogar na deželi prevzame zima, le nujno delo se izvršuje, dočim poljsko delo počiva. Prav pa je tako, saj potrebujeta kmet in narava počitka. Prišla bo pomlad in z njo novo delo in skrb za napredek gospodarstva. Z naravo se spreminja naš človek na deželi in je prav zato to življenje mnogo lepše od mestnega.

V tem, ko telesno delo počiva, pa se odloči naš kmet za duševno hrano — za čitanje. Vsaka kmetiška hiša skrbi za to, časopisi, tedniki, mesečniki, strokovni in ostali, med njimi pa — »Naša moč«, vse vstaja iz predalov na mizo. Družina se zbira in marsikaj oživi, za kar poleti ni bilo časa. Vsak, ki ima opravka s poljem, ve, da poleti ni časa za čitanje, še ob nedeljah komaj toliko, da se časopis površno pregleda. Najrazličnejše poučno čtivo se nahaja v sleherni kmetiški hiši. Gospodarja obišče sosed, pomenkujeta se o tem in onem, rešujeta gospodarska vprašanja, ostali člani družine se pridružijo in to je ono zimsko življenje na kmetih, katerega lepoto pozna le oni, ki ga je doživljal, pa ga sedaj doživlja le še v spominih.

Cela družina čita. »Naša moč« pa nanese pogovor na zavarovanje in se oglasi sosed Matevž: »Res, včeraj sem zopet prejel poloznico za plačilo premije in dobro vem, da sem jo komaj mesec tega odnesel na pošto. Potrdilo pa tudi hranim doma.« Vsak, ki ga posluša in stvari ne pozna, bo temu pritrdil, saj je v zmoti celo sam oče Matevž. Njegova domačija je velika, z lepo urejenim gospodarstvom. Davke in »sekuranc« plačuje redno. Prve zato, ker je dober državljan, drugega pa zato, ker mu skrb za bodočnost njegove domačije tako velevala. Le zadnje leto je plačilo odložil. Premija je pozimi zapadla v plačilo, prišla je pomlad, z njo nove skrbi in pomanjkanje časa, še malo pozabljivosti in premija je ostala neporavnana. Le hvala Bogu, da do nesreče ni prišlo med tem. Prišla pa je nova zima in z njo nova zapadlost pri plačilu njegovega zavarovanja. Kako hitro je leto okoli. To občutimo najbolj pri plačevanju zavarovalnine, saj se nam doba deset

Molče sta mu stisnila roko vdova in zastopnik.

Tako lepega božiča že dolgo ni bilo v tej hiši. Ko so zazveneli polnočni zvonovi, je družina pokleknila pred jaslice in zahvalila Jezuščka za veliki dar, ki jim ga je dal, prosila za očeta, da bi našel pri njem mir in pokoj, in za mater, da bi ozdravela. Nato je po izbici zadonela iz mladih grl najlepša božična pesem:

Sveta noč, blažena noč...

let dozdeva kratka, čeprav je ona del človeškega življenja.

Marsikaj podobnega in drugačnega se dogaja v kmetiški hiši v dolgih zimskih dneh in večerih, kar izvira ali gre na račun »sekuranc«. Dobro pa bi bilo, da bi vsak gospodar poleg drugega čtiva iz skrinje izvel tudi zavarovalno polico ter pregledal, ali je preteklo leto premijo v redu in pravočasno poslal. Točno poravnati se pravi, denar nakazati v teku štirinajstih dni po dnevu, ko zastopnik Vzajemne izroči poloznico.

Pozneje je lahko še pravočasno, ako pa pride nesreča, pa ni več.

Vsak zavarovanec bo prejel koledar za leto 1939 in ne bo odveč nasvet, kako se izogniti pozabljivosti plačila premije. Potrebno je samo, da na koledarju označiš dan, ki je v polici označen kot dan zapadlosti. Koledar visi na vidnem mestu v hiši in te bo vedno, ko boš šel mimo njega, opozarjal: Ali si že pripravil denar za zavarovanje? Kdor bo napravil to pripombo, ne bo tega izvršil iz bojazni pred pozabljivostjo; ker da je premija zapadla, bo opozorjen od Vzajemne s poloznico — ampak, da se bo večkrat spomnil na čas, ko bo treba tiste kovače poslati. Dobro je tudi, da tam, kjer se vpisujejo dnevi za sejme, zapišemo, kdaj bo treba zavarovanje poravnati. Sejem nudi možnost prodaje in je tedaj lepa prilika, da tudi obveznosti poravnamo.

Novo leto 1939 nam bo rodilo nove sadove, življenje nam bo vračalo naš trud v večji meri kakor do sedaj. Sklene naj vsak, ki je kakorkoli zavarovan pri Vzajemni, svoje obveznosti redno izvrševati. Ta sklep in pa takojšnje plačilo bosta najlepše zagotovilo, da bo sadove zemlje užival nemoteno sam, da mu jih ne bo uničil sovražnik — požar.

Indijska modrost. Neki znani indijski pesnik je dal mladeniču, ki mu je prinesel v oceno svoje začetniške pesmi, sledeči odgovor: »Dragec, ali več ognja v pesmi, ali pa pesmi v ognju!«

Kjer ni, pa ni. Pozno v mraku pride eksekutor k Kodru in mu hoče karkoli zarubiti. »Prižgite vsaj luč, saj se nič ne vidi,« pravi eksekutor. — Koder: »Potem šele ne boste ničesar videli.«

Dobro gospodarjenje je princip našega zavoda, solidnost predpogoj!

Oče: »Kje je pa Alenka?«

Vida: »Tako pride. Veš, igrali sva štiriuročno klavir, pa sem jaz prej končala kot ona.«

A zato! »Zakaj se zdravniki ob bolniku pogovarjajo v latinščini?«

»Da bi se bolnik čim prej privadil mrtvemu jeziku.«

Sledi klicu po domači gospodarski skupnosti in poveri zavarovanja našemu zavodu!

Mimica Konič:

Mlin nad Savo

(Nadaljevanje.)

Premnogokrat se je mlinar Jurko zagledal v Savo pod seboj in prijala ga je želja, da bi enkrat za vselej utopil v Savi svojo pekočo vest. Stal je tik nad tolmunom in strmél v vodo, prijetno-vablivo mu je donel šum vode na ušesa. Toda neka čudna, neznana sila ga je prijala in ga vedno znova potegnila stran od vode. Na uho so mu udarile Tilnove besede:

»Pokora za greh mora biti!«

Zdrnil se je iz omame in odhitel nazaj v mlin. Znova se je vrgel v delo, a tam ni našel za dolgo utehe.

Mlinarju Jurkotu je za vedno izginila radost iz oči, veselje smeh ni znal več najti poti na lepe ustnice. In če bi mlinar vzel v roke lunjo, pa

Ako ste svoj dom in imetje zaupali Vzajemni zavarovalnici, to zaupanje ni popolno, dokler premija ni plačana!

šel z njo po vsem širnem svetu od iztoka do zapada in bi pel ob godbi tako lepo, da bi ljudje od miline jokali, vendar bi ne našel svojega veselja. Veselje se je umikalo od mladega, črno-okega mlinarja, balo se je njegovih, od krvi omadeževanih rok.

Tine je videl Jurkotovo bolelost in smilil se mu je. Ustavil se je pred njim in ga vprašal:

»Kako dolgo boš še žaloval?«

»Mlinar ga je pogledal s svojimi globokimi očmi.

»Do smrti se ne potolažim.«

Tine mu je položil desnico na rame.

»A bodi vendar miren. Vsa tvoja tuga ne obudi Otona.«

»Življenje bi dal, če bi ga mogel priklicati iz groba.«

»Tega ne moreš storiti.«

»Vem, da ne morem in zato moja bol nima dna.«

Tine se je zamislil.

»Če boš vedno sam v mlinu, boš navsezadnje umrl od same tuge. Pojdi z menoj, greva na Okroglo, v Zabukovje, k Urhu pit. Medica ti bo pregnala žalost iz srca.«

»Kako naj grem med ljudi,« je ugovarjal Jurko, »ko pa čutim tak strah pred njimi. O, najlaže bi šel v hoste, in se tam skrival kakor divja zver, da bi ne videl žive duše.«

»Saj nihče nič ne sluti.«

»Četudi ne. Moja vest je tisti birič, ki me preganja, ki me mori podnevi in ponoči.«

»Pravi obupanec si,« je menil Tine.

»Vem in pomagati si ne morem.«

»Pomagaj ti Bog in te potolaži.«

»Da bi me hotel,« je želel tudi Jurko.

Tine je odšel, žal mu je bilo, ker ni mogel pomagati bratu. Jurko pa je zopet hodil po mlinu in ven, pa nazaj in drugovala mu je črna žalost.

IX.

Hitro se je mračilo na večer pred kresno nočjo in kresnice so že poletavale nad širokimi, še nepokošenimi travniki. Ljudje so hiteli proti domu in vsak je nesel naročje praproti in ivanjskih rož. Praproti je treba zatakniti za strešni tram, da je hiša varna pred ognjem, in ivanjska roža se položi živalim, da so do leta osorej obvarovane urokov.

Čudno skrivnostno lega kresna noč na zemljo; vsa je prežeta s čudnim čarom, kakršnega nima nobena druga noč. Saj je znano, da na kresno noč cvetelo zakladi na križpotjih, ali le malo je tako srečnih, da jih vidijo. Na ta večer pride zakleta grajska gospodična v obliki kače in s krono na glavi iz svojega podzemnega bivališča. Če najde plemenitega človeka, ki se ne zбоji groznih pošasti, jo reši in ona mu podari v zahvalo tri kadi zlata. Če pa ne najde rešitelja, se poda vsa žalostna nazaj v podzemlje stražit zaklade.

To noč pa imajo tudi vsi drugi besi in zle sile pravico hoditi po zemlji. Palčki in škratje prilezejo iz skrivališč, čarovnice preže na žrtve in Vile plešejo kolo v jasni mesečini. Vedomec bega po močvirju in zgrablja s slepo lukjo k sebi človeka, da ga umori in mu izsesa kri.

To noč pa tudi premnogi vidi in čuje stvari, ki si jih živ človek predstavljati ne more. Če nosi ponevedoma pri sebi praprotno seme, sliši govó-

riti živali in stvari, nobena skrivnost podzemlja mu ne ostane to noč tajna.

Na vrhu svetega Jošta, ob mali cerkvici, je bila naložena visoka grmada butar in vejevja, pod njo je bilo spravljeno suho dračje, da se z njim zažge ta veliki kup suhe hoste. Ob grmadi sta stala dva človeka in se glasno pogovarjala.

»Dolgo jih ni,« je govoril prvi, Rebernik iz Zabukovja. »Glej, tam na Križki gori že plamene kresovi. Vidiš tistega največjega? Tega kurijo gorjanci iz Gozda.«

»Vidim,« je prikimal mežnar s svetega Jošta.

»Toda naš mora biti letos največji, saj sva navlekla skupaj hoste, da je kar groza. In od nikoder se kres ne vidi tako lepo na vse strani kakor od tod.«

»Mhm,« je prikimal mežnar, ki ni nikoli imel navade veliko govoriti.

»Bog zna, kolikokrat sem že podkuril kres,« je Rebernik dalje razlagal, »dal Bog, da bi ga še velikokrat. Vsako leto se Zabukovčani vesele ob ognju in skačejo čez. In če dekle ne preskoči ognja, to pomeni, da bo ob letu zibala. — A čudno, da jih že tako dolgo ni.«

»Čudno,« je spet prikimal mežnar.

Rebernik si je nemirno mel roke, kakor bi ga zeblo. Poslušal je in zdaj se mu je lice razjasnilo; spodaj je nekdo zavriskal.

»Vendar že pridejo!« se je nasmehnil veseli gorjanec.

Kmalu se je začul glasen pogovor in na vrh gore so se vsipali glasni vaščani.

»Zažite ga že vendar, oče Rebernik!« so mu klicali.

»Tako, tako, čakal sem na vas.«

Postarni mož, gospodar Rebernik, je pokleknil h grmadi in ukresal ogenj. Mal plamenček je obliznil suho dračje, toda vsak hip je postajal večji, vse dračje je bilo v ognju. Še malo in plamen se je podesetoril, kres je zagorel.

»Juhuhu! Juhuhu!« so vriskali vsi gorjanci hkrati. Oči so jim bleščale, ko so gledali plamen, ki je vedno bolj objemal kresno grmado. Tedaj so

Po vaši vasi se klatijo neznanci, ki se izdajajo za naše odposlance ter hočejo za nas pobirati denar. Pokažite jim vrata!

pristopile tri deklíce-kresnice z venčki iz ivanjskih rož na glavah in s košarami v rokah. Prva je stopila k ognju in vrgla v plamen cvetje, pa zaklicala:

»Kolikor daleč ognja svit sega, obvarovano naj bo naše polje vsega zlega.«

Druga je pristopila, vrgla je v plamen cvetja in vrbovih vej, pa glasno želela:

»In v naše hiše šentjanžev blagoslov naj pol poišče.«

Tretja je bila Rebernikova Marinka, pa je dejala:

»Nebeški Oče, zemlje gospodar, obvaruj zlega nas vsekdar. In vsakemu naj se zgodi, kar srce čisto poželi.«

Potem pa so se deklíce prijele za roke, zadržale so in glasno zapele: »In vsakemu naj se zgodi, kar srce čisto mu želi!«

Vse tri so snele z glav venčke in jih vrgle v plamen, potem pa so se pomešale med vesele gorjance.

»Juhuhu! U-ju-juh!« je odmevalo po gori. Gorjanci so od veselja poskakovali in se objemali, nebrzdana radost je kipela v tiho noč in polnila mračne gozdove.

Po vseh gričih so žareli kresovi. Na Križki gori so že jeli ugašati, gori na Jelovici pa se je število plamenov še vedno množilo. Vsa dežela je bila polna ognjenega sijaja. Na Šmarjetni gori so ga kurili Stražiščani, pri svetem Primožu je plamenel jamniški, Sveti Mohor je nosil na častiljivi glavi kar tri ognje. In na Blegašu, na Starem in Mladem njegovem vrhu je plamen barval nebo.

Kres na Svetem Joštu je gorel, kakor ogromna plamenica Zabukovčani, veseli gorjanci, so zavzeti strmeli vanj.

»Nikjer nimajo lepšega in večjega!« so vzklikali.

Po bregu se je tedaj nekdo bližal grmadi. Vaščani so gledali v plamen in ga niso videli, dokler

ni bil tik pri njih. Došlec si je popravil široko-krajnik in pozdravil:

»Dobro srečo, prijatelji!«

Gorjanci so se ozrli in se razveselili.

»A, ti si, Tine Mlinarjev! No, tudi tebi naj bo sreča mila. Glej, da boš visoko poskočil čez kres, ker hočemo videti, če se boš v tem letu oženil,« so ga nagovarjali od vseh strani.

Tine se je zasmejal.

»Naj že vrag vzame tisto vašo ženitev. Na Mlinarjevega Tineta svatbo ne boste šli, pa če se takoj svet podere.«

»Ne budali, Tine,« se je šalil Rebernik. »Ali ne veš, da je bil še Jezus na svatbi v Kani Galileji. Marija je prosila za tiste ljudi, ki so v Kani Galileji na obceti bili; prosila je svojega sina, ko je svatom zmanjkalo vina.«

Tine pa se ni pustil ugnati. Še bolj na uho si je poveznil klobuk in zapel svojo priljubljeno pesem:

»Oh kaj sem vendar mislil,
da sem pustil ledik stan,
zakaj sem se oženil,
da se tako kesam!«

»Skoda, da je Oton storil tako žalostno smrt,« je vzdihnil mladi Zabukovčan, »on je znal govoriti, da bi ga lačen in žejen poslušal tri dni in tri noči skupaj.«

Tineta je neprijetno dirnilo, ko je oni omenil Otona. A vaščani tega niso opazili in so ga kar naprej hvalili.

»Lep in dober fant je bil,« so govorili, »in precej starine smo izpili za njegov denar.«

»Tebi je gotovo hudo po njem, Tine?«

Fant je tiho odgovoril:

»Hudo. Kakor bi mi bil brat umrl, prav tako se mi zdi. A vsa moja žalost ga ne bo priklicala iz zemlje.«

»Kaj pa v gradu?« so ga izpraševali.

»E, žalost velika,« jim je nejevoljno odgovarjal. »Saj veste, sin edinec je bil.«

Veseli gorjanci so otožno vzdihovali, ko so se spominjali grajskega Otona, ki je tolikokrat prihajal s Tineto vasovat v bribe.

Tine ni mogel poslušati tega, saj je v vsaki besedici videl obsodbo svojega nesrečnega brata, ki ga je vendarle ljubil. Popravil si je zopet klobuk in positi prav glasno zavriskal.

»Juhuhu! U-ju-juh!«

Zopet je radost napolnila vsa srca. Hipna otožnost je kar nekam izginila, na to lepo, krasno noč ni bilo zanjo prostora v srcih. In kdo bi tudi mislil mračne misli, ko pa je bilo nebo tako lepo temno, posuto z zvezdami in je žar kresov barval obzorje.

Mladci in zala dekleta so se zavrteli v kolu okrog ognja. Vedno hitreje se je vrtelo kolo in stari so radostno opazovali mladino.

Rebernik se je pomaknil k mežnarju in si zadovoljno pomel roki, potem pa glasno pohvalil plesalce.

»Poglej, kako se vrte, da jih je veselje gledati. Še nekajkrat bodo morda hodili plesat kolo, potem pa pridejo skrbi in delo.«

»Aha,« je prikimal mežnar.

»Vidiš, prijatelj, ko jih takole gledam, vesele, mlade, se spominjam svoje mladosti. Včasih, še veš, smo mi tako plesali in bili srečni, brezsrčni. Oh, kje so že tista leta, in vendar se jih človek vedno znova spominja, pa mu je ob teh

V vseh zadevah zavarovanja se obračaj edino le na krajevnega zastopnika Vzajemne ali naravnost na Vzajemno zavarovalnico v Ljubljani!

spominih, kakor bi se mu vrnil košček tiste davne sreče,« je modroval sivolasi Rebernik.

»Lepo je bilo, lepo,« je rekel mežnar. Moža sta obmolknila, oba sta se zatopila v spomine.

Fantje in dekleta so nehali plesati in so posideli po zeleni travi. Nobenemu ni senca kalila veselja, sedeli so na rosnih travah in samo veselje je bilo med njimi. Rebernik je prisedel k njim in čez nekaj časa je rekel:

»Kres dogoreva. Ta čas, da dogori, vam povem zgodbo iz kresne noči, če me boste poslušali.«

»Povejte nam jo, oče Rebernik, povejte!« so prosili.

Rebernik se je obrnil k poslušalcem in jim ob gorečem kresu začel pripovedovati davno zgodbo.

»Mnogo, mnogo let je preteklo od tedaj, tega ni pomnil niti moj ded, ko tu pri svetem Josu ni bilo tele ljubke cerkvice, katere se zdaj tolikokrat veseli oko in uho z veseljem poslušajo pesem njenih zvonov. Takrat, ko še ni bilo te cerkvice, se je šopiril malo nižje, na tem travniku tu pod nami, mogočen grad. Ne vem vam povedati, če je bil grad prav tak, kakor so danes gradovi, saj se je od tistega časa marsikaj izpremenilo. Vem le toliko, da je bila grajska gospa trdosrčna do skrajnosti; niti danes, ko so grofje in valpti prav pasji, bi jim baje ne našel para. Ubogi tlačani so jim bili mnogo manj od živine. Grajski psi so ležali v posebnem, snažnem hlevu, pokriti z odejo, in gospoda jim je metala pečenko, uboge tlačane pa so zapirali v strašne temnice. Vlaga se je plazila ob zidovih, smrt je pošastno dihalo iz tistih mračnih, vlažnih kamnov. Sivi kamen, ves začrnel od mokrote, je ubogemu tlačanu sesal življenje, pil mu je kri, kapljo za kapljo. V tisto grozno ječo so metali tlačane za vsak, tudi najmanjši prestopke. Ko je nesrečnik prišel v ječo, so ga navadno pustili notri, ne da bi se še dalje menili zanj, tako da je slednjič nesrečnej izdihnil v ječi od gladi in vsega hudega. Baje je bil tisti graščak tako trdosrčen, da je ukazal kmetom rezati s hrbtov jermena in je ukazal splesti iz jermenov biče, da so z njimi potem njegovi hlapci pretepali uporne tlačane. Prav tako kruta, neusmiljena je bila tudi graščakova žena.

Imela pa sta graščak in žena hčerko, edinega otroka, ki ji je bilo namenjeno vse ogromno bogastvo, ki ga je nakopičil krvoločni graščak in katerega se je držala kri in kletev teptanega ljudstva. Toda bilo je pri tem otroku nekaj neizmerne čudnega. Lep je bil, kakor nebeški angel in dober kakor sam med. Deklica ni mogla gledati, da bi trpinčili kmete, ni mogla poslušati njihovega bolečnega vpitja, solze sirot so jo globoko ganile. Trdosrčnemu graščaku to še malo ni bilo po volji, a ker je ljubil edinega otroka, mu je poskušal ustreči. Z nejevoljo se je mnogokrat odrekel zabavi in užitku, ki ga je imel, kadar je videl, kako so hlapci mučili kmete. Ljudje so ljubili tega čudnega otroka, dasi so jim bila srca polna smrtnega sovraštva do njegovega očeta.

Deklica je rastle in se je razvila v čudo krasno dekle, ki ji nisi našel para, če si prehodil vse pokrajine, obiskal vse gradove, polne lepih deklet. Vsem junakom daleč naokoli je bilo dekle všeč, slednji si jo je želel pridobiti za ženo. In začeli so prihajati na grad prositi za roko lepe gospodične. Graščak jim je prirejal velike love in gosti-

je, skrbel je, da se je sleherni počutil domačega. Toda drug za drugim je jezno odhajal, vsak s skeleto rano v srcu. Lepa graščakova hčerka je vsakega snubca zavrnila.

Graščak se temu ni čudil in ni maral siliti ljubljene edinke, dasi mu je bil marsikateri vitez jako po volji. Ko pa temu le ni bilo konca, ko so vedno novi snubci prihajali na grad in jih je deklica trdovratno zavračala, se ga je začel polasčati nemir. Ugibal je, kaj naj to pomeni, toda čudnega hčerkinega vedenja si ni znal razložiti, če se je še tako trudil.

Nekega večera, ko je ves zamišljen ugibal, kaj mu je storiti, je začul na vrtu pod košato smreko tih šepet. Splazil se je na vrt in napeto poslušal razgovor. Kar je tedaj videl in čul, mu je zaprlo sapo. Lepa in bogata njegova hčerka je stala pod smreko in pred njo je stal — sin preprotega oglarja iz Zabukovja. Mlada človeka sta si prisegla večno zvestobo. Prisegel je oglarjev sin graščakovi hčerki, da bo njen, pa naj si bo živ ali mrt. Potem sta se srečna človeka poljubila in se razšla.

Dolgo je ugibal kruti graščak, kaj bi naredil. Dasi je hčer ljubil, bi je vendar za vse na svetu ne dal oglarjevemu sinu. Ponosni graščak si je bled grizel ustnice in se vso noč brez spanca valjal na postelji, ker ga je prizor, ki ga je gledal zvečer, zadel na najobčutljivejše mesto njegove kosmate duše. Dolgo se ni mogel odločiti, kaj naj naredi. Ko pa je sinil zor, je že imel graščak narejen sklep, prav tako črn, kakor je bila grda njegova duša.

Drugi dan ni z nobeno besedico omenil hčeri tega, kar je videl prejšnji večer. Pozno popoldne je že bilo, ko se je graščak podal od doma. Šel je naravnost v Zabukovje in se ustavil v oglarjevi koči nad vasjo. Velel je oglarjevemu sinu, naj gre z njim, da mu ponese v grad srnjaka, ki ga je ubil na lovu in leži ondi, na visoki, skalnati ploščadi. »Dobro plačilo dobi,« je pristavil graščak in se zlobno zasmejal mladeniču. Oglarjev sin, ki je poznal krutost graščakovo, je šel brez ugovora z njim — Prišla sta na kamenito ploščad, toda srnjaka ni bilo nikjer. Fant je začuden gledal graščaka, oni pa je stopil trdno k njemu, prijel ga je za vrat in ga pahnil čez skalovje. »Ha, ha, tu imaš mojo hčer, ha, ha!« se je zlobno smejal krvoločni graščak. Vrnil se je grozovitež domov in mirno legel k počitku, saj se ta krvoločnik ni bal niti Boga, še manj pa hudiča.

Prav tisto noč bila je kresna noč, pa je ušla graščakova hčerka iz svoje sobe, da spregovori nekaj besed z zalim oglarjem, ker podnevi ni imela prilike videti ga. Prišla je torej pod visoko smreko, kjer sta se navadno sestajala. Pod smreko je že stal oglarjev sin in deklica je veselo skočila k njemu. A nocoj ni imel mladenič besed

in dekle se je čudilo. Prijel jo je s svojo ledeno mrzlo roko za belo desnico in zamolklo spregovoril:

»Se spominjaš, dekle, da sem ti sinoči prisegel, da bom vedno tvoj, živ ali mrt?«

»Da« je dahnila deklica.

»Pojdi zdaj z menoj,« ji je velel.

Deklica se je izgovarjala, slednjič pa je šla vendar z njim. Oglarjev sin jo je vedel skozi gozdove, mimo domače koče, pa prav na ono kamenito ploščad. Obstala sta nad pečnami. Tedaj je vzel mesec in dekle je razločno videlo, kako se je spustil njen ljubi čez skale in legel nazaj na pečine v mesečini ves bled, krvav in razbit. V hipu je jasno razumela celo zgodbo, zavedala se je, da je mrtvi ženini prišel ponjo. Zvrtele se je v glavi graščakovi hčerki, omahnila je čez skale in obležala mrtva pri mrtvem ženinu.

Drugi dan je nastala v gradu velika zmeda, ker je graščakova hčerka izginila. Vseposod so jo iskali, a brez uspeha. Pozno popoldne šele pride v grad tlačan iz Zabukovja in pove žalostno novico, da so našli grajsko gospodično v prepadu mrtvo zraven oglarjevega sina. Kmalu nato so prinesli truplo mrtve deklice z razbito glavo v grad. Ko je grajska gospa to videla, ji je ob mrtvi hčerki počilo srce. (Dalje sledi.)

Ilustracije in klizeji

dajo reklami šele pravo lice. — Za reklamo v visokih nakladah uvažujte le offsettisk, ki je danes najcenejši!

Kamenotisk & Knjigotisk
Bakrotisk & Klišarna
Litografija & Offsettisk

**JUGOSLOVANSKA
TISKARNA
LJUBLJANA
KOPITARJEVA UL. 6**

Gnojilni poskus pri pšenici v Podpeti na Planini

Njive in travniki na vznožju Bohorja, ki si cer rodijo bolj skromno, ne zaostajajo v rodovitnosti za njivami v plodnih ravninah, če se pravilno gnojijo z umetnimi gnojili. V tem okraju Slovenije je uporaba umetnih gnojil še zelo skromna. Zaradi vsesplošnega obubožanja tega ljudstva bi nabavka umetnega gnojila iz javnih sredstev in razdelitev po $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{3}$ cenil med kmetovalce pod Bohorjem pomenilo velik korak naprej, tako v pogledu kmetijske proizvodnje kakor tudi v pogledu splošnega socialnega položaja tamošnjega kmečkega ljudstva.

Agilen mlad kmetovalec Žibert Jernej iz Sv. Vida oziroma Podpeti, vrši že več let razne gnojilne poskuse, z željo, določiti za tamošnjo zemljo in podnebje, pa tudi z ozirom na miselnost in izobrazbo kmečkega ljudstva, ono gnojilo, ki bi dobro delovalo in bi se uporabljalo na najenostavnejši način, brez predhodnega mešanja in drugih manipulacij.

Letošnjo pomlad je po dolgem preiskovanju ponovno izvršil poskus z Nitrofoskalom, ker smatra, da je to gnojilo najprikladnejše. In se ni zmotil! Presenetljivo dobri uspehi gnojenja pšenice z nitrofoskalom-I so bili že od daleč vidni. Gnojilo je bilo potrošeno razmeroma pozno (dne 15. marca 1938): na 1 ha 500 kg Nitrofoskala-I, oziroma na 100 m² 5 kg. Pšenica je bila redka, ker jo je zima 1937/38 nekoliko preredita (mrzel

veter — brez snega). Kmalu po trošenju gnojila je padel rahel pomladanski dež, ki je omogočil takojšnje delovanje Nitrofoskala. Pšenica je začela lepo zeleneti, se zgoščevati, tako da je bila razlika vidna že spomladi. Proti rji in snetju je bila odpornejša. Ko je pšenica zorela, so ljudje postajali ob pšenici, trgali klasje in trdili, da je pšenica, gnojena z Nitrofoskalom, brez snetja, da je zrno bolj debelo in lepše razvito. Tehnica pa je pokazala sledeče:

zrnja slame

1. njiva na 1 aru: negnojeno 12 kg 36 kg 9—14 gnojeno z Nitrofoskalom 21 kg 51 kg 28—34
2. njiva na 1 aru: negnojeno 11 kg 36 kg 8—14 gnojeno z Nitrofoskalom 19 kg 49 kg 27—32
3. njiva na 1 aru: negnojeno 10 kg 36 kg 8—12 gnojeno z Nitrofoskalom 20 kg 50 kg 28—34

Povprečno je dalo gnojenje s 5 kg Nitrofoskala-I po aru 9 kg pšenice in 14 kg slame več, kar pomeni pri današnjih cenah žita lep čisti donos! Pridelek 19—21 q pšenice na ha je za naše razmere zadovoljiv, saj znaša povprečni pridelek večine naših žetev samo 12 q na ha. V narodnem in gospodarskem pogledu bi bilo nujno potrebno, da bi se javne oblasti bolj zanimale za takšna in slična vprašanja ter nudila občinam v pasivnih krajih sredstva za nakup umetnega gnojila, sredstva za razkuženje semen, dobrih plugov in gospodarskih strojev itd. Bolj gospodarsko je podpirati kmetovalca, da na svoji zemlji pridela to, kar potrebuje, kot pa dajati mu skromne pod-

pore, s katerimi ne more niti živeti, da ne govorimo o napredku na gospodarskem, socialnem in kulturnem polju. Zgled Jerneja Žiberta naj bi v resnici »vlekel« pri merodajnih!

Koledarji

Tej številki je priložen koledar za l. 1939. Prepričani smo, da bomo z njim našim zavarovancem zelo ustregli. Osnutek za koledar je napravil akademski slikar Milko Bambič. Za javne lokale (gostilne, urade itd.) bomo našim gg. zastopnikom poslali še posebne, na karton tiskane koledarje večje oblike.

Oh, te ženske! »Ali ste Vi tista gospodična, ki ima tako lepo sestro?« — »Ne, moja sestra ima tako lepo sestro.«

Pri zdravniku. Bolnik: »Rekli ste mi, da se ne smem razburjati. No, in sedaj zahtevate 250 din za obisk...«

Med kinoigralkami. »Ali že veš, da je Lisetto zavarovala svoje noge za pol milijona.« — »Ampak njene noge so vendar kot žveplenke.« — »Hm, potem jih je pa najbrž zavarovala proti požaru.«